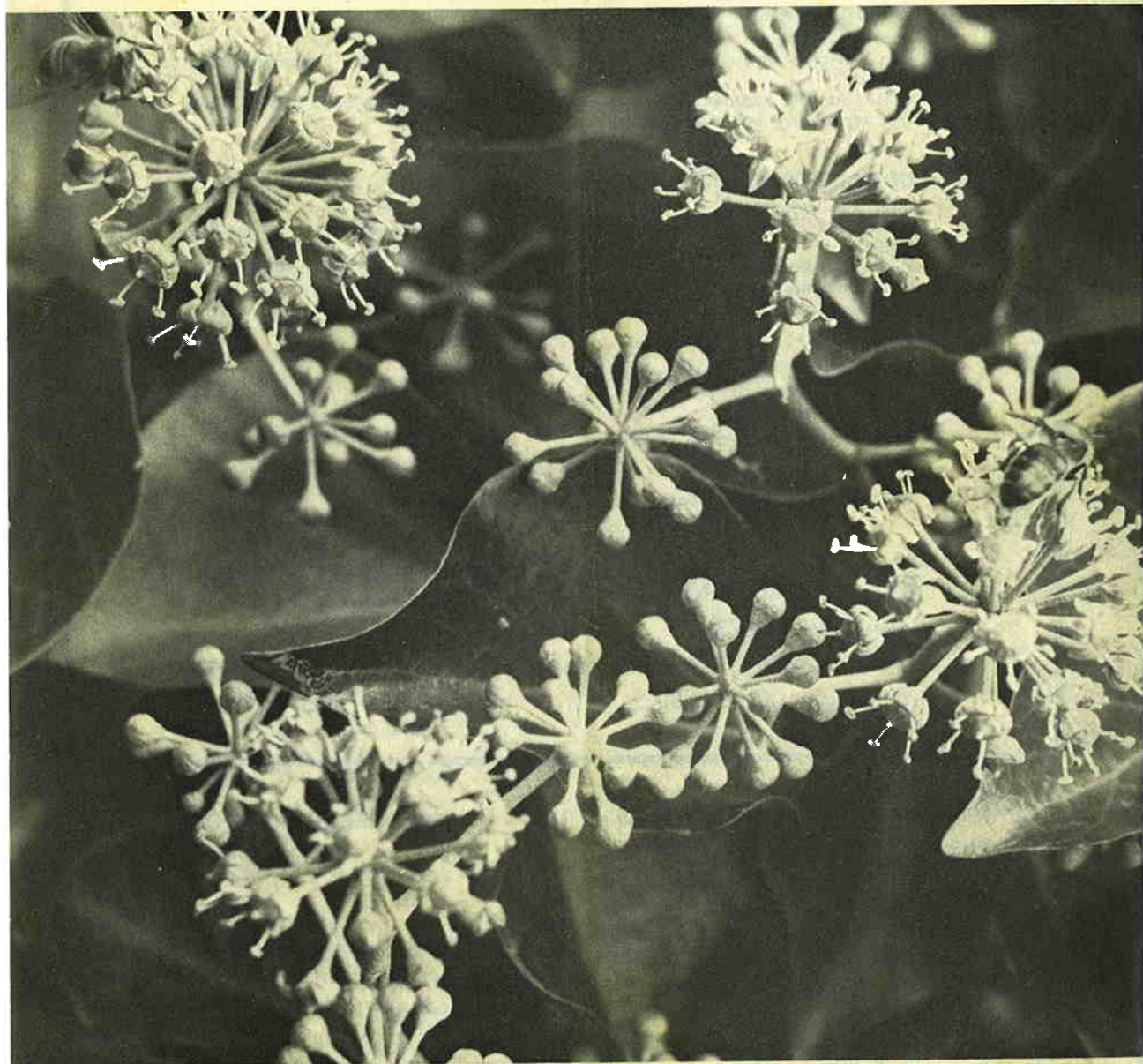

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 75 - No. 12 december 1973

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

GESCHENKEN VOOR DE A.S. FEESTDAGEN

VERZAMELBANDEN

Geschikt om twee jaargangen van het Groentje in op te bergen.
Dit sieraad voor Uw boekenkast kost slechts f 9,50 verzendkosten f 1,75.

HET GROTE BIJENBOEK

door R. P. Groenveld
Een praktische cursus in bijenteelt, geschreven als een roman.
Wilt U het per kerende post ontvangen stort dan f 25,— op onze giro 82.32.76 met vermelding: boek Groenveld.

BIJENHOUDEN MET SUCCES

door H. J. Gool
Een welkome aanvulling voor degene die dit jaar een cursus bijenteelt willen volgen.
Wilt U het per kerende post ontvangen stort dan f 18,75 op onze giro 82.32.76 met vermelding: boek van Gool.

DE WONDERBAARLIJKE BIJENSTAAT

door Nils Gonnert
Dit uit het Zweeds vertaalde boek bevat een schat van de meest exclusieve foto's.
Wilt U het per kerende post ontvangen stort dan f 25,— op onze giro 82.32.76 met vermelding: boek Nils Gonnert.

KUNSTRAAT

Wees creatief. Maak zelf Uw kaarsen.
Superkunststraat f 11,— per kilo
Kaarsenkunststraat
in de kleuren geel, rood, paars f 9,30 per kilo

Wij wensen U prettige feestdagen en een voorspoedig 1974.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Algemene Bank Nederland-Wageningen.

Giro 823276

rekening nr. 53.90.42.900.

Telefoon 08370 - 12863

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.

Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redactiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Klimop (*Hedera helix* L.) is een van de laatste drachtplanten van het jaar, wordt behalve door de bijen door tal van andere insecten, in hoofdzaak wespen en verschillende vliegensoorten, bevlogen. Elders in dit blad nog enkele bijzonderheden over deze plant.

Afscheidsreceptie

van Ir. J. F. A. M. Mommers

De „van Dalsumzaal” in de stadsschouwburg te Tilburg is waarlijk niet klein, maar bleek toch wel veel te klein om alle belangstellenden bij het afscheid van onze rijksbijenteeltconsulent te kunnen bevatten. Na een hartelijk welkomstwoord gaf Mr. L. R. J. Ridder van Rappard het woord aan ir. W. van Soest Directeur Akker en Tuinbouw.

Deze memoreerde de bijzondere plaats die een rijksbijenteeltconsulent inneemt in het gehele landbouwbestel.

Niet alleen het onderzoek naar het gedrag der bijen, de gevoeligheid voor bestrijdingsmiddelen en een diepgaand onderzoek van bijenziekten, maar ook de samenhang die er is tussen tuinbouw en bijenteelt en het onderzoek naar de kwaliteit der vruchten na de bestuiving, behoort tot het brede terrein van werkzaamheden van een rijksbijenteeltconsulent.

Dit veel omvattende werk heeft ir. Mommers met veel overtuiging en naar beste weten gedaan.

Naast dit vele werk was er ook nog de taak de beruchte mijtziekte buiten onze grenzen te houden en waar deze ziekte al was doorgedrongen dit kwaad in te perken en uit te bannen. Een moeizaam werk wat aan veel kritiek blootstond maar waarbij hij uiteindelijk het gelijk aan zijn zijde kreeg.

En als dan ook nog in aanmerking wordt genomen dat onder de leiding van ir. Mommers de Ambrosiushoeve is uitgebouwd tot een goede proeftuin; er vele en goede leraren bijenteelt zijn opgeleid; met een kleine bezetting zeer veel voorlichting is gegeven en vele contacten met buitenlandse onderzoekers zijn gelegd, dan kunnen wij zeggen: „ir. Mommers kan terugzien op een vruchtbare loopbaan”.

Een loopbaan die begon met een aanstelling als assistent bijenteeltconsulent in 1937 en nu zijn bekroning vindt in een waardig afscheid. De werkwijze van de jubilaris kenschetsend meende ir. van Soest deze te mogen kwalificeren als

Aandacht voor de spreker.

bijzonder serieus en weloverwogen. Misschien heeft u zich door deze aanpak vaak eenzaam gevoeld, doch ook dat was een deel van uw functie.

Namens de overheid wenste ir. van Soest zijn gelukwensen met deze goede loopbaan nogmaals te onderstrepen, doch daar u zoals hij zeide niet op uw strepen staat is er een streep gehaald door de strepen.

Ir. W. van Soest reikt de hand ten afscheid.

De volgende spreker, ir. W. J. Mulder stafinspecteur bij het landbouwonderwijs begon zijn rede aldus:

„Wie een dag gelukkig wil zijn bedrinke zich”. „Wie een jaar gelukkig wil zijn neme een vrouw”. Wie zijn leven lang gelukkig wil zijn gaat bijen houden”.

Deze Chinese spreuk was sterk van toepassing op ir. Mommers. Als in een vergadering het woord bijen viel veerde u op. Altijd stond u pal voor de bijenbelangen. Een verbondenheid met de bijen die veel weg had van bezetenheid.

De hobby en het werk stonden zo dicht bij elkaar dat scheiding haast niet mogelijk was.

Als rijksbijenteeltconsulent heeft u veel kennis uitgedragen. Uw dienst was het coördinatiepunt, de cursusprogramma's werden daar voorbereid. Maar ook heeft u zelf les gegeven voor de cursussen die opleiden voor de aantekening bijenteelt. Leuke en minder leuke ervaringen deed u hierbij op, maar zelfs als u tijdens een les een leerling kwijtraakte, bracht dit u niet in paniek. U heeft uw leerling weer gevonden en gerustgesteld.

Speciaal door dit opleiden van leraren bijenteelt heeft u veel kennis uitgedragen, immers deze leraren gingen ook weer les geven en kennis uitdragen. Het bijenhouden geeft veel levensvreugde en door het aantal leraren, dat u heeft opgeleid, heeft u deze levensvreugde vele malen vermenigvuldigd.

Daarom, mede namens de directie van het landbouwonderwijs, heel veel dank, aldus ir. Mulder.

Omdat de voorgaande sprekers de menselijke aspecten van de jubilaris hadden belicht vestigde M. L. R. J. Ridder van Rappard er de aandacht op dat ir. Mommers als vakman ook ont-

De heer A. J. van Willegen biedt het geschenk van de assistenten aan.

De dames geven sfeer en kleur aan de receptie.

zag wekte, evenwel altijd zonder enige eigen geldingsdrang. Dat het daarbij wel eens tot botsingen kwam aldus spr. was haast onvermijdelijk.

Immers technici willen zekerheid, doch bestuurders moeten vaak risico's nemen. De critiek uit het bedrijfsleven was dikwijls niet terecht, want de uitkomst gaf u vaak gelijk. Desondanks is er veel tot stand gebracht. De proefbijentuin is uitgegroeid tot een eldorado en u wist de plannen der gem. Tilburg zo te neutraliseren dat Ambrosiushoeve nu zelfs een aanvullende functie heeft van het recreatieoord „de Beekse Bergen”.

In vergaderingen was u altijd een man van weinig woorden, maar als u sprak dan zei u veel.

Bij een afscheid zoekt men altijd naar iets waarmee men de jubilaris een genoegen doet. U bent een groot voorstander van fusie en omdat de Stichting Bedrijfsraad een overkoepelend orgaan is, staat deze afscheidsreceptie onder de auspiciën van de Bedrijfsraad.

In uw lange loopbaan heeft u zich een reputatie opgebouwd waarover men met waardering spreekt. Op het laatst gehouden internationale bijenteeltcongres in Argentinië kwam dit duidelijk tot uiting.

Men betreurde het dat u er niet was en mij is verzocht u de groeten van alle buitenlandse collega's over te brengen.

Het hoofdgescenken kan ik u helaas nog niet aanbieden. Ter gelegenheid van dit afscheid is een speciaal gecombineerd afscheidnummer van beide bladen gemaakt. Dit gecombineerde nummer kon niet tijdig van de persen komen daar de bijdragen van tal van buitenlandse auteurs niet tijdig zijn ontvangen.

Namens de Bedrijfsraad overhandigde Mr. van

Rappard een enveloppe met inhoud en verbond daaraan de voorwaarde dat Ir. Mommers zich steeds zou blijven beschouwen als een der onzen.

Namens de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland deelde spr. mede dat op de eerstkomende Algemene Vergadering een voorstel zal worden gedaan ir. Mommers te benoemen tot erelid. Als vertegenwoordiger van Apimondia spelde spr. Ir. Mommers het insigne van deze wereldorganisatie op met de mededeling dat het werk van de jubilaris zeer op prijs werd gesteld. Namens de Heer B. C. Dekker, hoofdbestuurslid der Ver. tot Bev. der Bijenteelt, werd een mooie schaal overhandigd.

En voor alle kinderen en kleinkinderen was er een artistiek medaillon dat door de Heer van Rappard werd overhandigd met de woorden: „Het illustreert de belangrijkheid van uw vader en het verhoogt uw aantrekkelijkheid”.

Tot slot merkte spr. nog op dat er dus nog objectiviteit was bij mensen waarvan u dacht dat zij alleen maar subjectief waren.

Hierna was het woord aan ir. J. J. Pettinga, de opvolger van ir. Mommers. Deze sprak zijn dank uit voor het in hem gestelde vertrouwen.

Gedurende de inwerkperiode had spr. ir. Mommers leren kennen als een nauwgezet man. Nu rust op hem de zware taak dit aangevangen werk voort te zetten. He is zinvol het tot nu toe gevoerde beleid in grote lijnen te volgen.

De Heer A. J. van Willegen, hoofdassistent bij het Rbc. dankte zijn directeur namens het gehele personeel en noemde zijn chef een voorbeeld voor allen. Het prettige van dit werk is dat de resultaten zo duidelijk zichtbaar zijn en hij haalde daarbij als voorbeeld aan de aanleg en beplanting van de Ambrosiushoeve, waar op grond, die men beter stuifzand kon noemen nu een waar eldorado is ontstaan. Hoewel de mijtziekte nog grote zorgen baart is het onze directeur gelukt deze ziekte onder controle te houden. Dat het werk van ir. Mommers voor hem meer betekende dan alleen werk meende dhr. van Willegen te mogen afleiden uit het feit dat toen in 1968 wegens bezuiniging een reorganisatieontslag werd aangeboden dit niet werd aanvaard. Het zou de doodsteek voor het rijksbijenteeltconsulentschap zijn geweest en alle medewerkers zijn er nu nog dankbaar voor dat hun directeur dit ontslag niet heeft aanvaard.

Daarna overhandigde spr. namens het personeel een cadeau met de wens dat hiervan nog vele jaren een nuttig gebruik zal kunnen worden gemaakt.

Bestuursleden maken zich op voor de officiële handdruk.

In tegenstelling tot de voorgaande sprekers kon de Heer J. P. M. Meuwese, burgemeester van Hilvarenbeek, goed begrijpen waarom de jubilaris deze plaats had uitgezocht om afscheid te nemen. Als men zo lang in het Brabantse land heeft gewerkt kan het haast niet anders dan dat ook afscheid wordt genomen in dit mooie Brabantse land.

Als vice-voorzitter van het recreatieoord „de Beekse Bergen” dankte de Heer Meuwese ir. Mommers voor de prettige samenwerking met het bekende gezegde: „Een goede buur is beter dan een verre vriend”.

Ir. A. H. Crijns, hoofdingenieur-directeur voor de bedrijfsontwikkeling in de prov. N. Brabant bracht de dank over namens alle collega-consulenten in Brabant. Hoewel de bijenteelt als enige nog een rijksbijenteeltconsulentschap heeft en dus niet onder de provinciale directie valt, was de samenwerking voortreffelijk. Met name de relatie met de tuinbouw was altijd zeer sterk. De laatste jaren werden de banden door de grote drukte steeds losser, maar daar deze banden voor een groot deel in het persoonlijke vlak lagen, hoopte de Heer Crijns dat nu de gelegenheid zou worden gevonden deze banden weer nauwer aan te halen. Met de woorden:

„Wij hopen dat uw opvolger een even goede collega zal zijn en u tot voorbeeld zal nemen” besloot ir. Crijns zijn toespraak.

Ir. Mommers begon zijn dankwoord met de woorden: „Als Tilburger zou ik haast gaan zeggen: „Zo'n goeie hebben we nog nie gehad”.

Ik ben de derde rijksbijenteeltconsulent en daar er meestal drie prijzen worden gegeven, val ik dus altijd in de prijzen. Zelf zou ik zeggen dat brons de juiste waardering is, gezien het feit dat ik nooit ben benoemd tot hoofdingenieur A.

De voornaamste taak van een rijksbijenteeltconsulent is voorlichting en dat is iets van lange adem.

In 1949 zijn er proeven gedaan, waarbij bleek dat bijen in een boomgaard zich beter verplaatsen in de rij dan tussen de rij. De uitkomst van deze proeven werd echter pas 5 jaar geleden in de praktijk gebracht. Het werk werd altijd met veel plezier gedaan daar bijenteelt en planten mijn grote hobby's zijn. De opmerking dat veel werk gratis is gedaan is derhalve niet juist daar beroepsvoldoening ook veel waard is.

Ondanks het vele mooie werk waren er ook minder prettige dingen. Zwarte bladzijden waren het overlijden van mijn medewerkers: J. H. J. Evers, A. Th. van Leuken en A. Laban. Enthousiaste en gewaardeerde medewerkers, die wij slechts node moesten missen. Een zwarte bladzijde werd opengeslagen toen er mijtziekte werd geconstateerd in Zuid Limburg. Deze ziekte was al bekend uit Zeeuws Vlaanderen. Er werden dus radicale maatregelen genomen, doch deze zwarte bladzijde werd nog zwarter doordat men zei dat dit radicale afmaken der volken niet nodig was.

Dit en de emotionele sfeer die het opriep heb ik mij zeer aangetrokken.

Naast alles wat mij werd verweten, is mij ook vasthoudendheid verweten. Door deze vasthoudendheid is Nederland nu vrij van mijtziekte, terwijl in het buitenland deze ziekte zich nog steeds uitbreidt. Ik heb het altijd erg vervelend gevonden dat zoveel imkers het slachtoffer werden van de genomen maatregelen maar nu is toch gebleken dat radicale opruiming der aangetaste volken de enig juiste maatregel was.

Over nosema zijn niet van die optimistische berichten te vermelden. Speciaal het afgelopen voorjaar heeft deze ziekte weer hard toegeslagen. Tot nu toe gaven alle onderzochte geneesmiddelen weinig tot geen resultaat. Het zou wenselijk zijn dat de wetenschapsmensen zich eens grondig over dit probleem beraden. Men heeft mij vaak eigenwijs genoemd en fel als een foxterrier. Prof. Sprenger zei altijd dat eigenwijsheid ook een vorm van wijsheid is en in dit licht bezien zou ik dan wijzer zijn dan de Heer van Rappard. Felheid van een foxterrier is een van de eigenschappen van dit dier. Wie kent echter niet de blijmoedigheid en aanhankelijkheid van dit dier. Eigenschappen waardoor de foxterrier door iedere kenner hoog wordt geroemd als een lief dier. Aanvankelijk lag het in de bedoeling na mijn pensionering geen nieuwe rijksbijenteeltconsulent meer aan te stellen. Het verheugt mij zeer dat uiteindelijk toch is beslo-

De voorzitter gaat kinderen en kleinkinderen in de huldiging betrekken door het overhandigen van een artistiek medaillon.

ten een opvolger te benoemen om het aangevange werk voort te zetten. Speciaal het homelonderzoek beveel ik warm aan bij mijn opvolger.

Het wordt mij als een pluspunt aangerekend dat ik altijd aanwezig was op de consulentenvergaderingen. Dat is echter geen pluspunt maar een dienstbevel. Als het behandelde onderwerp mij niet boeide dwaalden mijn gedachten soms ver af.

Het bevorderen van het onderwijs was een taak die mij na aan het hart lag. Ik heb het altijd graag gedaan, want iedere nieuwe leraar betekent meer mogelijkheden tot het bevorderen der bijenteelt. Precies zoals mijn voorganger mij waarschuwde, wil ik nu ook mijn opvolger waarschuwen. „Ga nooit kwakzalveren”. Speciaal bij de mijtziekte is het opnieuw gebleken dat alleen radicale methodes uitkomst kunnen bieden.

Wees dus radicaal want zachte heelmeeesters maken stinkende wonden.

Zo is nu aan mijn loopbaan als rijksbijenteeltconsulent een einde gekomen. Een loopbaan met veel ups en downs. Niet alleen in het werk maar in het gehele leven, en ik zou willen besluiten met de ontroerende woorden, die de dichter Vondel zegt in zijn Vertrouwing aan Geeraerd Vossius, kanonik te Kantelberg, over zijn zoon Dionys, waarin hij in het laatste vers zegt:

„Geluckigh is een vast gemoedt,
Dat in geen blijde weelde smilt,
En stuit, gelijk een taeie schildt,
Den onvermybren tegenspoedt.”

En ik dank God dat hij mij die standvastigheid heeft gegeven.

DE KLIMOP

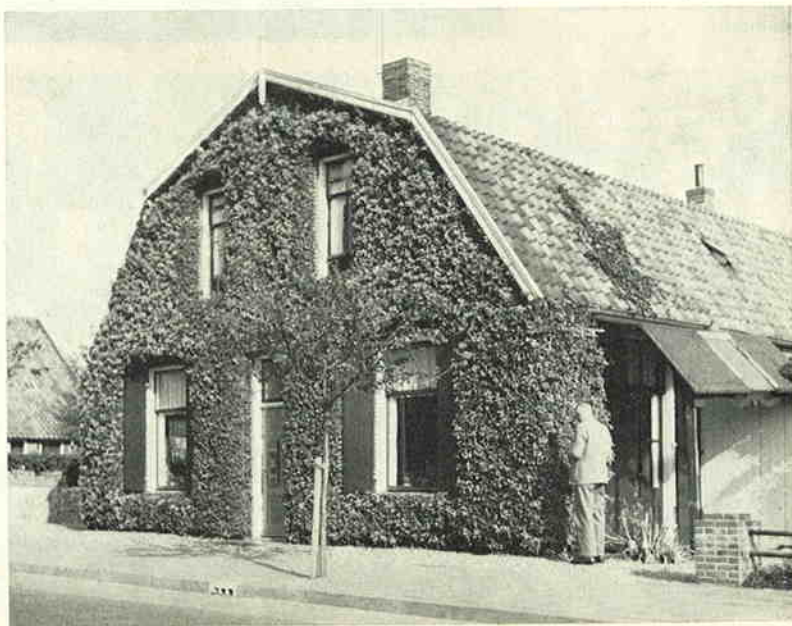
Klimop is naast het palomboompje en hulst van de loofgewassen de enige die zomer en winter groen blijft. Zij leent zich bij uitstek voor de bekleding van muren en gevels. Zie bijgaande foto waarop onze oud-rijksbijenteeltconsulent Dr. A. Minderhoud met aandacht een fraaie met bloeiende klimop begroeide gevel in Eerbeek bekijkt. De plant gaat eerst op oudere leeftijd bloemstengels vormen. Aan deze bloemstengels ontwikkelen zich in plaats van het bekende vijf-puntige klimopblad, bladen van een meer afgeronde eivorm. Stekt men deze eindranken in het voorjaar, dan kan men daaruit een plant kweken die niet meer het karakteristieke klimopblad ontwikkelt maar het blad van deze bloemranken behoudt en meestal reeds na het derde jaar gaat bloeien, althans op een zonnige standplaats en in niet te droge grond. In kwekerijen worden ze verkocht onder de naam *Hedera arborea*.

M. C. Blöte Obbes geeft in haar interessante boek „De Geurende Kruidhof” tal van bijzonderheden over de klimop die in het oude Egypte aan de God Osiris was gewijd en in Griekenland aan Dionysos. Zij verhaalt de volgende sage, waarin wordt verteld waarom de klimop 's winters groen blijft:

„God en de duivel streden om de heerschappij. Zij hadden beiden hun afgezanten naar een eenzame plek gestuurd om te onderhandelen

en deze kwamen overeen dat God zou heersen als de bomen bladeren hadden en dat de duivel zou heersen als de bomen hun blad verloren hadden. Nu was er een nieuwsgierig winterkoninkje en dat had, onder een dor blad verscholen, alles gehoord. Het vloog vlug naar het bos en vertelde het gehoorde aan een vlaamse gaai die het op zijn beurt door het hele bos rondschreeuwde. Zo hoorden alle bomen van deze overeenkomst en zij besloten, dat enige van hen hun blad zouden behouden. Dit deden de klimop, de buxus, de hulst, de zilverspar, de jeneverbes en de maretak. Toen het herfst werd behielden deze het blad en het hielp niet of de duivel al iedere dag kwam kijken en 's nachts door het woud blies dat de bomen bogen. Dit verdroot de duivel zo dat hij zich in het diepste der aarde terugtrok en nooit meer over heerschappij der aarde twistte.”

Ook als geneeskrachtig kruid was de klimop bekend. Een zeer bijzondere toepassing was wel het gebruiken van een lepel gesneden uit hout van de klimop. Wie regelmatig van een dergelijke lepel at had nooit last van keelontstekingen. Tot zover „De Geurende Kruidhof”. Hoewel uiteraard de klimop een klimplant bij uitstek is, kruipt hij bij afwezigheid van steunsels ook gewoon over de grond en kan heel goed worden gebruikt voor het bedekken van taluds in tuinen, ook op beschaduwde plaatsen waar een gazon het niet doet.

Een blik in de zaal. Op de voorste rij enkele van onze officiële gasten. Van rechts naar links Ir. J. Pettinga, rijksbijenteeltconsulent; dhr. J. Oldenhof (Landbouwschap); Mevr. M. v. d. Weert; Mevr. E. van Rappard-Baronnesse van Hardenbroeck; Mevr. M. Maagendans-de Haas; dhr. A. J. van Willegen (Rbc.); dhr. P. A. M. van Dongen; dhr. G. J. Lieshout (A.B.T.B.). Geheel links onze alg. secr. dhr. G. v. d. Weert.

Nog enkele impressies van onze Imkersdag

Het maken van de opname bleef niet onopgemerkt.

De prijswinnaars van het vorig jaar namen hun inmiddels gegraveerde medailles in ontvangst. Van links naar rechts de HH. A. W. H. Brouwer; E. Hulsman; H. H. v. d. IJssel en A. van Putten.

De voorzitter biedt de burgemeester van Wageningen de attentie der vereniging aan.

Deelnemers aan de honingtentoonstelling die niet in de prijzen vielen ontvingen een diploma.

Ons aller Kees van de Brink uit Bennekom, erkend specialist op het gebied van vlechtwerk mocht zich in veler belangstelling verheugen.

OFFICIELE MEDEDELINGEN

TECHNISCH VERSLAG SCHIERMONNIKOOG 1973

Het jaar 1973 is een merkwaardig jaar geweest voor het bevruchtungsstation. Niettegenstaande het betere weer vergeleken bij vorige jaren zijn er toch door dat mooiere weer slechtere resultaten geweest.

Rekening houdend met een bestelling van 35 volkjes en een normaal resultaat van 70% werden de eerste weken 49 kastjes gevuld. Het resultaat was echter bedroevend. Slechts 3 koninginnen waren goed, enige darrenbroedig en de overige kastjes waren leeg: geen bijen (soms wel een grote hoeveelheid dode bijen op de bodem van de kastjes) wel een gesloten dop en nog niet uitgelopen broed. Alle voer er uit geroofd; bij sommige toen het volkje er nog in zat, bij andere nadat de bijen er eerst uitgevlogen waren.

Na enig zoeken en overleg vonden we de oorzaak. Voor een gunstig resultaat moeten de volkjes, voordat ze naar Schiermonnikoog worden vervoerd enige dagen koel en donker geplaatst worden. Dat konden we zelf op het bevruchtungsstation nooit doen en werden de volkjes direct op de tafeltjes geplaatst. Door het goede weer in 1973 kregen de bijen gelegenheid te over om terug te vliegen en werden de volkjes zo klein dat ze niet bestaan konden of gemakkelijk ten offer vielen aan de roofzucht van de grotere volken.

In 1971 en 1972 was het weer veel minder goed met als gevolg dat de bijen enige dagen tot zelfs een week binnen moesten blijven. Dat slechte weer had toen dus hetzelfde resultaat als de regel: enige dagen koel en donker zetten.

Hoewel er niet zoveel tijd meer beschikbaar was, zetten we nog vlug een teelt op. Tien volkjes werden klaar gemaakt en de kastjes werden toen de nieuwe stal dicht was met de vliegopening gesloten tegen de achterkant van de stal gezet zodat tenminste aan de eis van donker zetten was voldaan. Door omstandigheden werden deze volkjes pas een week later op de tafeltjes geplaatst. Het resultaat was verrassend: 7 goed, dus 70%. Daardoor zijn niet meer dan 13 volkjes afgeleverd. De overige liefhebbers zullen dus het volgende jaar geholpen worden, want we rekenen dan erop, allen die nu al op de lijst staan en die er vóór het seizoen begint, bijgekomen zullen zijn, vroegtijdig van een volkje te kunnen voorzien.

Ook met de ingezonden volkjes (270) had niet iedereen een goed resultaat.

Het begin van het seizoen was duidelijk slechter dan later.

Hoewel het weer in het voorjaar lang nat en koud was, kan dat slechte beginresultaat toch niet alleen aan het weer geweten worden, want in de eerste twee weken had de ene imker een resultaat van 75% goed, een ander 35%, en vijf anderen met samen 23 volkjes maar één goed.

In verband met de late ontwikkeling van de volken konden slechts weinigen in de eerste drie weken hun kastjes inzenden.

Als we het hele seizoen in drie perioden van drie weken verdelen, ziet het lijstje er als volgt uit:

	Aantal ingezonden volkjes	Geslaagd	%
19 mei - 5 juni	54	14	26
7 juni - 28 juni	150	98	65
29 juni - einde seizoen	51	41	80
Totaal en gemiddeld	255	153	60

Het lage seizoenpercentage van 60 wordt dus veroorzaakt door het lage percentage (26) van de eerste periode. De inzenders van slechts 15 volkjes gaven hun resultaat nog niet op. De carnicateelt breidt zich nog steeds uit. Meerdere nieuwe carnicateelers komen op de lijst te staan. Ook blijkt de toenemende belangstelling uit het aantal keren dat voorlichting met dia's werd gegeven. Tot deze groep behoren de volgende afdelingen en cursussen: Dordrecht, Emmen, Winschoten, Zaandam, Groningen, Drachten, Leiden, Assen, De Wijk, Paterswolde en Bunnik. Ook werd incidenteel voorlichting gegeven op enkele afdelingsvergaderingen in de groep Groningen.

Er waren ook weer enige kastjes waar de commissie aanmerking op maakte:

1. Ingezonden kastjes waren ditmaal wel alle voorzien van een roostertje, maar er was 1 kastje bij (en werkelijk niet van de eerste de beste imker) waarvan het roostertje aan één spijkertje heen en weer slingerde. Daarom toch nog deze aanbeveling hierover: Kijk goed na of het roostertje er goed voor zit en of het nog voldoet aan de eis van 5 mm en tevens of het gaasje nog wel goed vastzit en niet is doorgeroest. Het klaarmaken en verzenden is vaak niet het werk van één persoon maar van een afdeling, waaraan meerdere leden meedoen. Het zou dus goed zijn, dat uitgaande van de afdeling (bestuur of commissie), vóór het vullen van de kastjes deze van binnen en van buiten worden gecontroleerd. Dit kan meteen het volgende voorkomen:
2. Op de boot is een kastje open gegaan. De sluiting is waarschijnlijk door een voorbij lopende passagier opengeschopt. Het bleek dat het vliegplankje maar één schroef bevatte. Er moeten er 2 inzitten: één waar het om draait en één waarmee het wordt vastgezet.
3. Weer bleek dat op hete dagen in de duinpan de kastjes die een wit geschilderd deksel hadden geen baard kregen en de andere wel.
4. Nogmaals moet verzocht worden de kastjes duidelijk van naam, adres en afdeling te voorzien. Geen viltstift gebruiken. Dit is na enkele dagen door zon of regen verdwenen. Plasticstrookjes van het Dymo-apparaat zijn goed als ze maar aan beide einden met een punaise of spijkertje zijn vastgehaakt, want regenwater maakt dat het plaksel loslaat. Het beste is dus nog steeds: VERF.

5. Men dient op de hoogte te zijn van de bepalingen in het reglement vóór men de teelt inzet.

Om in de voorzomer de drachtloze periode op Schiermonnikoog te overbruggen is 2½ baal suiker gebruikt. Door de opgelopen honingprijzen heeft de honing meer opgebracht dan vorige jaren. Er zijn 20 volken ingewinterd.

Juist vóór de inwintering ontdekten we dat een blauw-gemerkte koningin vervangen moest worden. Dus een koningin uit 1970.

In de loop van het jaar was er ook één vervangen, waarmee de „blauwe” koninginnen van de stal verdwenen zijn.

R. H. Geskes.

VOORSTEL VOOR DE ALGEMENE VERGADERING 1974

Het Hoofdbestuur stelt voor Ir. J. F. A. M. Mommers te benoemen tot erelid van onze vereniging.

Direktoraat-Generaal van de Landbouw en de Voedselvoorziening maakt bekend

IR P. J. STADHOUDERS RESEARCH-COORDINATOR PLANTENTEELT

De inspecteur voor de tuinbouw bij de direktie Agrarische Produktie, Verwerking en Afzet (A.P.V.A.) van het ministerie van landbouw en visserij, ir P. J. Stadhouders, is thans tevens belast met de functie van research-coördinator voor de plantenteeltkundige sector bij de direktie Landbouwkundig Onderzoek van genoemd ministerie.

Ir P. J. Stadhouders volgt in deze functie dr ir G. P. Termohlen op, die nu direkteur is van het Proefstation voor de Akkerbouw.

In verband hiermede zal ir Stadhouders op zo kort mogelijke termijn ontslag worden van taken die binnen de direktie A.P.V.A. niet met onderzoek hebben te maken.

Verwacht wordt, dat het samenvoegen van activiteiten tot een betere coördinatie zal leiden van het onderzoek dat wordt uitgevoerd in de instellingen die onder de genoemde direkties ressorteren.

Kort verslag van de HOOFDBESTUURS- VERGADERING, gehouden op 31 oktober 1973 in het Bijenhuis te Wageningen

Behalve dhr. B. Meijerman, die wegens ziekte afwezig is, zijn alle leden present.

Na de opening vraagt de **voorzitter** nadere inlichtingen over het collectief abonnement. Dhr. **Maagendans** licht toe, dat dit niet zo eenvoudig is als het lijkt. De drie zuidelijke bonden hebben een gezamenlijk contract met de drukker. Het zal voor een der drie partijen niet gemakkelijk zijn zich uit dit verband los te maken. Dhr. **Assink** vraagt of er al iets naders bekend is over de aanstelling van een nieuwe assistent bij het rijksbijenteeltconsulentschap. Er is dienaangaande nog geen bericht ontvangen van het Rbc. Dhr. **Assink** vraagt of de bibliotheekcommissie al iets heeft bereikt.

De **voorzitter** vindt dit een tere zaak. Onze bibliotheek is destijds in beheer gegeven bij de Landbouwhogeschool. O.a. omdat de gratis toezending der boeken aantrekkelijk was. Bedongen was dat onze bibliotheek zou worden verzorgd door de L.H.

De **secretaris** licht toe contact te hebben gehad met Prof. de Wilde en drs. Beetsma, beiden van afd. Entomologie. Beiden willen graag onze bibliotheek overnemen van de hoofdbibliotheek. Tevens is er bij de hoofdbibliotheek een nieuwe assistent benoemd, die momenteel druk bezig is het achterstallige bindwerk te verzorgen.

Dhr. **Maagendans** meent dat de hulp van drs. J. Beetsma in deze onontbeerlijk is. Deze is echter momenteel zeer bezet i.v.m. zijn a.s. promotie. Besloten wordt dat de commissie eerst de bibliotheek in ogen-schouw zal nemen.

VERZEKERING tegen brand, diefstal en transport-schade.

Het H.B. neemt kennis van de ontvangen offerte. De **accountant** licht toe dat het premiebedrag is gekoppeld aan de suikerleverantie met een minimumpremie van f 3.000,— per jaar. Spr. adviseert dat leden die een groter risico dan het maximumbedrag gedekt willen hebben een gedeelte der premie te laten bijbetalen.

Diverse onderdelen der offerte worden uitvoerig besproken.

Dhr. **Pater** meent dat:

1. leden, wier stal meer waarde heeft dan het maximum, genoemd in de offerte, hiervoor een extra premie moeten betalen.
2. De premie niet mag worden gekoppeld aan de suikerlevering.

De **accountant** licht toe dat koppeling aan de suikerleverantie noodzakelijk is daar anders zelfs niet bij benadering een risicofactor is op te geven. Besloten wordt de offerte te accepteren.

De nieuwe verzekeringsvoorwaarden zullen in het maandblad worden gepubliceerd.

Dhr. **v. d. Hul** verzoekt het bedrag der schadeuitkeringen in het maandblad te publiceren. De **voorzitter** adviseert dit niet te doen. Eventuele publikatie raakt de privacy der leden.

Dhr. **Habers** vraagt of het zin heeft een zeker eigen risico te nemen. Aan de hand der cijfers licht de **accountant** toe dat dit niet aan te bevelen is.

OBLIGATIES.

Deze zaak is reeds lang slepende daar het drukken van dergelijke kleine aantallen obligaties zeer duur is. De **accountant** heeft nu een voorbeeld gemaakt en stelt voor dit voorbeeld via lichtdruk te vermenigvuldigen. Aldus wordt besloten.

PERSENEELSUITBREIDING.

Dhr. **Assink** heeft kennis genomen van de ontvangen sollicitaties en vraagt zich af of het wel nodig is dergelijk hoog gekwalificeerd personeel aan te trekken.

De **voorzitter** verwijst naar het besluit der Algemene Vergadering waar is besloten een assistent der directie aan te trekken. Vroeger waren er ook twee topfiguren. Noodgedwongen is hiervan afgestapt. Het resultaat hiervan was dat het contact met de afdelingen verslapte, markten niet meer werden bezocht en uitbreidingscontacten niet meer werden gelegd of onderhouden. Kortom alle activiteiten werden teruggeschroefd.

Dhr. **Fluyt** vraagt of het niet mogelijk is een tussen-vorm te kiezen. Niets doen is onverantwoordelijk, maar een volledige vervanger van de directeur is on-

betaalbaar. Dhr. **Pater** meent dat aan deze wens kan worden voldaan door aantrekking van een sollicitant, die beschikbaar is voor halve dagen.

Dhr. **v. d. Hul** acht het voorstel niet acceptabel en wenst loskoppeling van afd. Handel en afd. Vereniging.

Dhr. **Habers** meent te hebben opgemerkt dat zowel de secr. als de accountant zeer terughoudend zijn terwijl zij toch het meest zijn gebaat bij aantrekking van deze nieuwe kracht. HH. **van Mourik** en **v. d. Weert** lichten toe beiden voorstander te zijn van een zeer voorzichtig beleid. Deze aan te trekken topfiguur betekent een zware last waarvan de consequenties niet zijn te overzien. Het betekent wel een taakverlichting voor de directeur en in geval van ziekte zelfs een uitkomst. Het grote voordeel kan echter pas komen als de directeur er in slaagt nieuw werk aan te trekken.

Ondanks alle optimisme blijft dit echter een verwachting en kan geen zekerheid worden verschaft. De **accountant** betoogt dat als er iemand moet worden aangetrokken er uitvoerig aandacht moet worden besteed aan de sollicitatie van dhr. Hartog, die voor halve dagen beschikbaar is wat in de huidige omstandigheden ruim voldoende is. Besloten wordt dhr. **Pater**, als voorzitter van afd. Handel opdracht te geven dit nader te onderzoeken en bij gebleken geschiktheid deze man voor halve dagen voorlopig aan te stellen.

Een commissie bestaande uit de HH. H. A. Habers, M. W. v. d. Meulen, C. Pater Jzn, W. H. van Mourik en G. v. d. Weert zal daarna een volledige taakomschrijving van het gehele personeelsbestand trachten te verwezenlijken.

Dhr. **v. d. Hul** blijft voorstander van een splitsing der diverse afdelingen en stemt derhalve tegen dit voorstel.

VASTSTELLING datum Algemene Vergadering.

Besloten wordt deze datum vast te stellen op zaterdag 30 maart 1974.

IMKERSDAG 1974.

Gegadigde voor deze Imkersdag is afd. Bunnik-Houten e.o.

Dhr. **Pater** licht deze aanvraag uitvoerig toe. Na ampel beraad wordt besloten de organisatie van deze Imkersdag 1974 voorlopig toe te wijzen aan de afd. Bunnik-Houten e.o. Het H.B. verwacht gaarne nadere mededelingen aangaande deze dag.

TUINAANLEG.

Aan de hand van een schetstekening verduidelijkt dhr. **v. d. Meulen** het advies van de commissie. De gedachten der commissie zijn uitgegaan naar:

1. Een bijenstal voor ongeveer 30 volken met een toeschouwersruimte.
2. Meer parkeerterruimte.
3. Een goede afscheiding.
4. Het accentueren der voorgevel en het afschermen der zuidgevel.
5. Een minimaal onderhoud.
6. Het geheel zo te stimuleren dat het mogelijk is via erfbeplanting een subsidie te verkrijgen

Enige suggesties der commissie zijn:

- a. Een sloot graven om het gehele terrein.
- b. Een gevarieerde bomenrij langs het gehele terrein.
- c. Een voetpad langs de zuidgevel. Een rijpad langs de noordgevel.
- d. Een opslagruimte direct achter het gebouw.
- e. Een middenvak kan worden aangelegd als gazon of als proeftuin voor honinggevede gewassen.

Dhr. **v. d. Hul** licht het technische gedeelte nader toe,

en komt tot een voorlopige kostenraming van f 6.000,- voor de hoofdbeplanting waarvan een derde gedeelte voor subsidie in aanmerking komt en f 5.000,- voor het onder e genoemde middenvak. Het graven der sloot is niet in deze bedragen inbegrepen.

Dhr. **Pater** vraagt of ook het onderhoud onder de subsidieregeling valt. Dhr. **v. d. Hul** licht toe dat dit onderhoud slechts zeer beperkt voor subsidie in aanmerking komt en voor ten hoogste twee jaar. Besloten wordt dit plan nader uit te werken.

RONDVRAAG.

De **voorzitter** vraagt machtiging om te kunnen mededelen dat het H.B. tot de Algemene Vergadering het verzoek zal richten om ir. Mommers tot erelid van onze vereniging te benoemen. De machtiging wordt verleend.

Dhr. **Fluyt** deelt mede dat de Zeeuwse imkers veel last van spuutschade hebben. De afwikkeling door de A.I.D. wordt als zeer onbevredigend ervaren. Ter staving van een en ander overhandigt spr. enige correspondentie gevoerd met de A.I.D. inspectie Tilburg. De commissie belast met deze zaken zal zich met deze zaak bezig houden.

Dhr. **v. d. Hul** heeft nog enige vragen voor de rondvraag. I.v.m. de afscheidsreceptie van ir. Mommers kunnen deze echter niet in behandeling worden genomen.

Hierna sluit de voorzitter de vergadering en vertrekt het gezelschap naar de afscheidsreceptie van ir. Mommers.

In verband met de verhuizing van de heer Ir. J. J. Pettinga, zijn beide adressen in Zwolle vervallen.

Men wordt verzocht, alle correspondentie in het vervolg te richten aan het volgende adres:

Ambrosiushoeve,
Tilburgseweg 32,
Hilvarenbeek.

VERZEKERING DER BIJENVOLKEN TEGEN BRAND, DIEFSTAL, EN TRANSPORTSCHADEN

Met ingang van **1 januari 1974** wordt de bestaande verzekering vernieuwd op gewijzigde polisvoorwaarden.

Deze nieuwe polisvoorwaarden zijn:

Bij schade kan worden uitgekeerd:

f 3.000,— als maximum per lid per gelegenheid op bijenkorven, bijenkasten met inhoud, gereedschappen, onderdelen en verdere imkersbenodigdheden, alsmede honing- was, en suikervoorraad, tijdens verblijf en tijdens vervoer van, naar en in, onverschillig waar in NEDERLAND en BELGIË.

De risico's waartegen U bent verzekerd zijn:

1. Transport (vrij van beschadiging en vrij van molest)
2. Diefstal/Vermissing.
3. Brand/Explosie, renunciatie 249 W.v.K. en vliegtuigschade. (geen spuutschade)

Voor schade aan kasten, korven etc. zullen de navolgende maximum schadebedragen gelden:

	okt./april	mei/sept.
Simplexkast	f 90,—	f 110,—
Zesraamskast	„ 45,—	„ 45,—
Twaalfraamskast	„ 90,—	„ 110,—
Gewone korf	„ 25,—	„ 40,—
Gravenhorster boogkorf	„ 35,—	„ 40,—

Andere onderdelen etc. nader te regelen.

Schaden beneden f 20,— komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Leden, wier eigendom het gestelde maximum te boven gaan, dienen dit schriftelijk en aangetekend op te geven aan het Bijenhuis. Dit geldt eveneens voor degenen, die deze opgave reeds in het verleden hebben verstrekt.

Deze verzekering dekt mede schade aan omringende eigendommen van de leden, aangebracht t.b.v. het bijhouden voorzover niet of niet voldoende elders verzekerd, echter tot een maximumbedrag van f 2.500,—.

De eerste f 250,— van deze schade blijven echter voor rekening van de verzekerden.

IN MEMORIAM

Op 10 november 1973 overleed ons oud-hoofdbestuurslid de heer

O. DE VRIES

In 1965 werd de heer de Vries gekozen in het hoofdbestuur als opvolger van de heer van de Berg.

Na een korte inwerkperiode ontwikkelde dit nieuwe hoofdbestuurslid zich tot een man die pal stond voor de belangen van zijn groep Noord Holland.

Daar de belangen van een groep soms niet samenlopen met de belangen van de andere groepen moest er soms een compromis worden gesloten. Een zaak die vaak aanleiding kan zijn tot botsingen, doch altijd weer kon worden geregeld.

In 1971 meende dhr. de Vries zijn taak als hoofdbestuurslid te moeten overdragen aan een jongere kracht, en beperkte zich verder tot het geven van adviezen.

Als leraar bijenteelt heeft hij velen de eerste beginselen van het bijhouden bijgebracht.

Velen van zijn oud-leerlingen waren aanwezig bij de teraardebestelling. Ook verschillende afdelingen waren vertegenwoordigd door een deputatie.

Het Hoofdbestuur werd vertegenwoordigd door het H.B.-lid voor groep Noord Holland de heer B. C. Dekker en onze alg. secretaris de heer G. v. d. Weert die een kort afscheidswoord sprak.

De lezer schrijft

EEN UITGEBOUWDE ZWERM IN DE BIESBOSCH

Afgelopen zomer vond Dirk Fey, vogelwachter bij het staatsbosbeheer in de Biesbosch een jonge zwerm. Deze zwerm had zich onder en half in een knotwilg genesteld. Volgens Dirk, die zelf imker is, was de zwerm niet van hem afgekomen. Hij vond de zwerm een kleine kilometer van zijn huis, het vogelwachtershuis in de polder „De Dood“, midden in het griend.

De bijen floreerden goed en waren een bezienswaardigheid voor de vele excursies die in de Biesbosch gehouden werden. Bij gebrek aan een echte holle boom, hadden ze zich in deze open holte gevestigd.

De mooie witte raten en het bedrijvige volk waren goed zichtbaar, maar daardoor jammer genoeg ook erg onbeschermd. Het is dan ook niet erg waarschijnlijk dat deze sympathieke poging blijvend succes zal hebben.

Herman A. Otto.

Noot redactie. De bijgevoegde kleurendia's konden wij helaas niet reproduceren.

WAS 1973 EEN SLECHT JAAR ???

In het Groentje las ik tot mijn verbazing dat 1973 zo'n slecht honingjaar is geweest.

Ik ben nu 50 jaar bijenhouder, maar ik heb nog nooit zo'n goed jaar gehad.

Oogstcijfers van imkers lees ik bijna nooit in het Groentje. Hoe komt dat toch? Zijn wij soms jaloers op elkaar?

Willen wij niet meer van elkaar leren?

Achtereenvolgens oogstte ik in:

1943	72 pond	1956	42 pond
1944	52 pond	1957	62 pond
1945	niets (oorlog)	1958	46 pond
1946	14 pond	1968	22 pond
1947	34 pond	1969	40 pond
1948	30 pond	1970	50 pond
1949	30 pond	1971	66 pond
1954	20 pond	1972	70 pond
1955	21 pond	1973	89 pond

Dit jaar hebben wij in Zeeuws Vlaanderen honing geslingerd van het koolzaad en de witte klaver. Één kast heb ik altijd op de weegschaal staan, en daarom weet ik dat er een dag bij was dat ik een gewichtstoename van 14 pond kon noteren. Ja, u leest het goed VEERTIEN pond. De temperatuur was die dag 20-25 graden.

De lucht was vochtig. Wij noemen het hier zoel weer.

Voor 1974 ziet het er niet zo best uit. Er is bijna geen koolzaad uitgezaaid. Van de boomgaard ben ik een beetje bang, want spuiten kunnen ze hier als de beste.

Kortom bijhouden is een leuke en interessante hobby en er schiet nog wel eens een losse cent aan over ook.

Mag ik nu ook eens horen hoe de andere imkers in voorgaande jaren zijn gevaren?

J. Riemers,
Schoondijke Zld.

PRACTISCHE ERVARINGEN

Bij het nazien der kasten, b.v. het maken van kunstzwermen, heb ik meestal propolis aan mijn handen. Dit is natuurlijk niet zo erg, want met spiritus gaat het er vrij gemakkelijk af.

Aangezien ik nogal veel reis met mijn volken, heb ik in mijn tas een jampot met een doekje, bevochtigd met spiritus.

Jampot goed afsluiten natuurlijk. Indien nodig even met de vochtige spirituslap mijn handen schoon wrijven en nooit heb ik last van pikkerige handen aan het stuur.

Verder heb ik ontdekt dat de voerbakken niet meer zo vastgekit worden sinds ik een stuk plastic tussen de voerbak en de kast heb gelegd. Dit vergemakkelijkt later het schoonmaken van de voerbakken.

Bij het merken der koninginnen doe ik sinds kort de lijm niet meer op het borstschild van de koningin, maar op het merkje terwijl dit nog in het ponsje zit. Na het opdrukken natuurlijk wel even het ponsje schoonmaken.

M. Biel,
Leusden Zuid.

BIJENMANNEN ZOEKEN DRACHTVELDEN

Om onze leden, iets te laten weten van wat zich deze herfst in het noorden van het land afspeelde meende ik het onderstaande te moeten mededelen.

De heide was dit jaar praktisch waardeloos voor de blijven, maar ymkers zijn, als hun bijen, ze zoeken en sneupen om nog wat te kunnen halen.

Geen heide, maar enkelen ontdekten nog wat zeeaster in de Lauwerszeepolder. Dat is verboden terrein dus vroegen ze toestemming bijen te mogen plaatsen in de polder aan de directie. Die gaf wel toestemming maar verwees naar dhr. Haitsma toezichhoudend ymker in die polder. Deze heeft zich daarmee belast en tegen een staangeld van f 0,50 per volk de zaak geregeld en de vergunningen verstrekt. Een ymker zonder papieren liep tegen de politie op die hem naar dhr. Haitsma heeft verwezen zonder proces verbaal op te maken.

De vlucht van de heide kwam onverwacht naar de aster, maar met soepelheid en improvisatie zijn er een 100-tal volken geplaatst. Resultaat was, dat er ongeveer 10 pond per volk geoogst is en dat de broedstand goed was.

Bij het in ongeschouw nemen van de (onverwachte) toestand in de polder troffen we enorme velden aster aan waarop honderden volken hadden kunnen staan. We zien alweer ver vooruit en stellen de vraag: zou dat een volgende nazomer weer zo zijn?

Dit zal in de loop van de volgende zomer bezien moeten worden waarover dan naar we hopen tijdig een bericht kan verschijnen in het maandschrift.

Echter, zo bericht ons onze Bijenteeltconsulent ir. Mommers is de dracht op de aster erg wisselvallig. Behalve met koolzaad is dat trouwens met de meeste drachten het geval.

Tj. Stienstra.

Gaas in de kastbodem als reisraam

Gaas in de bodemplank van de bijenkast is zó eenvoudig en zó gemakkelijk, dat je het gerust het ei van Columbus kunt noemen, schrijft Helmut Mellmann in de Nordwestdeutsche Imkerzeitung van oktober 1973. Hij is ervan overtuigd, dat men het luchtrooster in de kastbodem als één van de belangrijkste uitvindingen zal gaan beschouwen, die de bijenteelt gemakkelijker en eenvoudiger hebben gemaakt. Hij zag het „bodemreisraam“ voor het eerst in 1963 in Tsjechoslowakije.

In Nederland heeft het bodemreisraam ook enthousiaste voorstanders. Ze hebben er herhaaldelijk in het Groentje over geschreven en toch hebben we de indruk, dat het bodemreisraam bij de Nederlandse imkers nooit die aandacht heeft gekregen, die het verdient. Die traagheid wordt misschien wel veroorzaakt doordat onze bijenwoningen genormaliseerd zijn en men een zekere aarzeling moet overwinnen om van de normen te gaan afwijken.

We vertalen gaarne de hoofdzaken van het artikel van kollega Mellmann om zo mogelijk deze traagheid te overwinnen.

Het grote voordeel van het bodemreisraam ligt daarin, dat de bijenkasten te allen tijde reisklaar zijn en dat men geen reisraam of andere benodigdheden voor het reizen nodig heeft, behalve een strook schuimrubber, waarmee we in de tijd van een paar sekonden het vlieggat bijendicht afsluiten. De bijen worden dus door het reisklaarmaken van de volken niet verontrust. En het gaas in de bodem zorgt voor de best mogelijke luchtvoorziening tijdens de reis. Het allerbelangrijkste is echter, dat er door het onderreisraam geen licht in de kast valt, dat de bijen verontrust en ze in paniek brengt.

Ik geloof dat ik de kollega's die er belangstelling voor hebben, zowel uit eigen ervaring als door wat ik bij anderen gezien en gehoord heb, wel iets over het bodemreisraam kan vertellen, waardoor ze fouten en onnodige uitgaven kunnen vermijden.

Mijn eerste gaasbodems heb ik in mijn kasten alleen maar voor het reizen met de bijen aangebracht, omdat het het reizen zo eenvoudig maakt en omdat het de beste manier is om de bijen tijdens de reis lucht te geven en het licht in de kast te weren, waardoor de volken ongelofelijk rustig blijven.

Het vermijden van licht is eigenlijk de beslissende faktor voor de bruikbaarheid van een reisraam. Als de bijen tijdens de reis onrustig worden doordat er door het reisraam licht in de kast valt, kunnen ze de luchttoevoer van het volk geheel afsluiten en dat is de oorzaak van het warmlopen van volken tijdens de reis. De bijenwas, waarvan de raten zijn gebouwd, kan bij het warmlopen zó zacht worden, dat tijdens de reis de hele ratenbouw inelkaar zakt. Dat is een catastrofe, die voor de imker een jammerlijke aanblik biedt.

Ik mag hier de bruikbaarheid van het bodemreisraam wel demonstreren aan de hand van een voorbeeld uit de praktijk.

Ik had, na een reis met de bijen, vergeten van één van de kasten het vlieggat open te maken. Vier dagen later kwam ik bij de bijen kijken en toen ontdekte ik dit verzuim. Ik maakt het vlieggat open en een kwartier later opende ik de kast om de schade in ogenschouw te nemen. Tot mijn verbazing zag ik, dat de bijen doorgaan waren met het verzorgen van het broed. De jongste larven zwommen in het voedersap. En de koningin was doorgestaan met het leggen van eitjes.

In een kast met gazen bodem moet men niet al te kleine volken overwinteren. In zo'n kast behoort men verder het volk op twee broedka-

mers te overwinteren. Dat overwinteren op twee broedkamers is hier in Duitsland inmiddels al heel gewoon geworden. Een wintervolk op twee broedkamers heeft altijd lege raten onder zich, die als isolerende bufferzone dienst doen. (De Nederlandse lezer begrijpt hieruit al, dat het gaas in de bodem **het gehele jaar** open blijft!) Het gaas in de bodem voorkomt in sterke mate het schimmelen van de raten. Het stuit een imker, die voor zijn bijen voelt, misschien tegen de borst om zijn volken te overwinteren in kasten met een gazen bodem, vooral als zo'n kast buiten staat en dus niet in een bijenstal. Toch heeft de gazen bodem, óók voor de overwintering, beslissende voordelen.

Door de goede luchttoevoer wordt de vochtige aanslag van ademhalingsvocht en condensatiewater beperkt. Van beslissende betekenis is echter, dat het volk, door het ongehinderde contact met de buitenwereld, niet te laat met de broedaanzet begint, maar ook niet vroeger dan wenselijk is. Verder komt zo'n volk in de winter volledig tot rust, waardoor het goed door de winter komt en zich bij het begin van het voorjaar snel ontwikkelt. We weten immers, dat het eiwitrijke stuifmeel voor het broed van levensbelang is. Als het niet van buiten gehaald kan worden, teren de bijen de eiwitreserves uit hun lichaam op, waardoor ze verzwakken en vatbaarder worden voor *Nosema* en minder weerstand hebben tegen het vaak ruwe voorjaarsweer. Daardoor gaan ieder jaar vele volken ten gronde. Het gebrek aan eiwit heeft bovendien tot gevolg, dat het broed minder goed gevoed wordt.

Toen ik in 1963 in Tsjechoslowakije voor het eerst bijenkasten zag met gazen bodem, was ik meteen enthousiast. Maar alle imkers, waarmee ik er later thuis over sprak (en imkers die méér praktijk en méér ervaring hadden dan ik!) waren van mening, dat de gazen bodem voor ons klimaat onbruikbaar was.

Toen ik later in Denemarken, dus nog een heel eind verdere naar het noorden, óók de bodemreisramen in gebruik zag, en men me zelfs verzekerde, dat een kastbodem van gaas, zoals men die daar noemt, ook in de winter openge-laten wordt, en dat voorjaarsverliezen aan bijenvolken daar nauwelijks voorkomen, was ik toch wel erg verbaasd. Ik maakte voor tien van mijn volken direkt zulke bodemreisramen, maar voorlopig alléén voor het reizen met de bijen.

Dat beviel me zó goed, dat ik besloot ook 's winters het gaas in de bodem open te laten, hoewel ik er gevoelsmatig niet van overtuigd was, dat dat goed zou gaan. Ik ben haast elke dag bij die volken gaan kijken. De overwintering was beter dan ik had durven hopen. Daarna heb ik alle kasten van gaasbodems voorzien. En ik

heb er alleen maar goede ervaringen mee gehad.

Ik mag misschien wel zeggen, dat ik hier als eerste het bodemreisraam heb uitgeprobeerd, maar ik moet toch mijn Deense vrienden danken voor hun mededeelzaamheid. En uit dankbaarheid geef ik mijn ervaringen gaarne door. Tot zover kollega Mellmann, die dicht bij Hamburg woont en dus in een klimaat, dat niet zoveel van het onze verschilt. Hij geeft daarna nog een beschrijving van de gazen bodem die hij gebruikt. Die beschrijving lijkt ons voor Nederlandse imkers van minder belang. In ons eigen land hebben we immers imkers, die al vele jaren lang (en waarschijnlijk al veel langer dan Mellmann) ervaring hebben met de gaasbodem, of het onderreisraam, of hoe we het ook moeten noemen, die beproefd is op de hier gebruikelijke kasten en in ons eigen klimaat en onder onze eigen omstandigheden. Ze hebben in het verleden wel over hun pioniersarbeid geschreven, maar daaraan is door de andere imkers niet zoveel aandacht besteed.

Nu men in andere landen gunstige ervaringen met het bodemreisraam heeft, kan dat, hopen we, een stimulans zijn voor onze pioniers om in het Groentje hun ervaringen van de laatste jaren te vermelden en om de konstruktie en afmetingen en alles wat verder van belang kan zijn voor imkers, die het eens met „onderbeluchting“ willen proberen, te publiceren.

In de aanhef van dit artikel spraken we het ver-

moeden uit, dat de normalisatie van onze bijenkasten dergelijke experimenten misschien afremt. Dat behoeft echter helemaal niet het geval te zijn. En er behoeft aan het Normaalblad van de simplexkast en aan de werktekening van de heer Mommers van de spaarkast niets te veranderen. In het verleden is duidelijk gebleken, dat wij, ordelievende Nederlanders, aan de essentiële punten van de normalisatie vasthouden, maar dat we ons op bepaalde andere punten als echte vrijgevochten Nederlanders weten te gedragen. Om een paar voorbeelden te noemen: het **genormaliseerde** simplexraam heeft een zaagspleet, maar ook na de normalisatie zijn we rustig doorgegaan met de levering van raampjes zonder zaagspleet aan imkers, die daaraan de voorkeur geven. Volgens de werktekening heeft de spaarkast een **vaste** bodem, maar de imkers die dat wensen hebben er niet de minste moeite mee om spaarkasten te kopen met losse bodem. Zo zouden we nog tal van voorbeelden kunnen noemen. We kunnen ons niet voorstellen, dat de levering van de bodemplank van de simplex en van de losse of vaste bodem van de spaarkast, voorzien van onderbeluchting, bezwaren zou opleveren. En, als er eens duidelijke aanwijzingen in het Groentje verschenen van hen die er veel ervaring mee hebben, zouden stellig ook tal van doe-het-zelvers onder de imkers het eens met een van hun spaarkasten of simplexkasten willen proberen.

Gr.

UIT DE JAAGKIEPS

Koolzaad geeft gezonde bijen

De koninginnen van volken, die bij het koolzaad staan, leggen enorme hoeveelheden eitjes. Daardoor worden de volken op het koolzaad niet alleen sterk voor volgende drachten, maar ze worden er ook gezonder van. Tijdens de koolzaadbloei sterven er namelijk ook zeer veel oude bijen. Daardoor, en door de verhoogde legaktiviteit van de koningin ondergaan de volken een snelle verjonging en dat is gunstig voor hun gezondheid. Irish september.

Honing doodt bacteriën

Dat honing een bakteriedodende werking heeft, is al lang bekend. Dr. Richard Buchner van het bijeninstituut te Freiburg in Breisgau heeft deze algemene waarheid uitgediept door te onderzoeken hoe een bepaalde kogelvormige mikrobe, die ontstekingen en ettering veroorzaakt, reageert op **bepaalde** honingsoorten. Hij komt tot de konklusie dat honing van paardebloem, acacia en witte klaver in het geheel geen bakteriedodende werking heeft. Slechts een geringe werking vertoont de honing van de bereklauw.

De wél werkzame honingsoorten verdunde Dr. Buchner met water, om na te gaan in welke verdunning ze hun bakteriedodende werking nog behielden.

Bovengenoemde bereklauwhoning werkte nog bij een verdunning van 1 op 2, dus als één deel honing vermengd werd met twee delen water. Honing van rode klaver werkte nog in een verdunning van 1 op 4, sommige voorjaarshoning en bij een verdunning van 1 op 8. Nog betere

resultaten gaven lindehoning en heidehoning, die zelfs bij een verdunning van 1 op 16 hun werking behielden. Helemaal bovenaan staan de honingdauwhoningen van den, spar en zilverspar en tamme kastanje. Deze honingen hadden nog een sterke bakteriedodende werking bij een verdunning van 1 op 64.

Als men de werkzame honingen vóór de proefnemingen gedurende kortere of langere tijd min of meer sterk verhit, loopt hun bakteriedodende werking achteruit.

Ook honing, die jarenlang bewaard wordt, verliest een deel van zijn werking. Dat gaat niet helemaal op voor heidehoning, die ook na tien jaar bewaren nog een deel van zijn werking had behouden. De genoemde honingdauwhoningen verliezen daarentegen hun werking helemaal niet als ze lang worden bewaard. Bienenvater okt.

(De Nederlandse imkers verbazen zich er mis-schien over, dat bereklauwhoning in Duitsland een gangbare honing lijkt te zijn. De reuzebereklauw wordt door Duitse imkers tegenwoordig veel uitgezaaid, vooral ook op „ruige plaatsen” en op niet (meer) benutte agrarische grond. In die Biene okt. schrijft een lezer dat zijn „oerwoud” van reuzebereklauw „als op bestelling” een goede dracht leverde juist nadat zijn zomerdracht was afgelopen. Drie weken lang waren de enorme bloemschermen met bijen bezaaid van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, dikwijls zelfs bij lichte regen. In de tuin van het oude Bijenhuis zagen we ook vaak de bloemschermen van de bereklauw met een middellijn van een meter of meer. Ze leveren enorme hoeveelheden zaad en zaaien zichzelf uit.)

Op een bij

Een werkbij werkt wanneer zij mag graag vierentwintig uur per dag en desnoods vijfentwintig uren om honing uit de hei te puren. Voor dit onmatige gepuur is goede honingraad te duur.

TRIJNTJE FOP

(Lw Crt 7-5-'73)

Middeleeuwse "pil"

Albertus Magnus, middeleeuws wijsgeer, alchemist, leraar en theoloog, had een bijzonder recept tegen ongewenste zwangerschap: spuw driemaal in de bek van een kikker of . . . eet bijen op.

We vonden deze middeleeuwse "pil" in Irish november 1972.

Diepvrieshoning

In ABJ okt. '72 schreef een imker uit Kansas: Jaren geleden waren mijn dochter en ik aan het slingeren. Mijn dochter vroeg me wat er zou gebeuren als we honing in de diepvries deden en we plaatsten er dus een paar potten in om te zien wat er gebeurde. Maar we vergaten ze.

Toen mijn vrouw ze terugvond, ontdooiden we ze. De honing zag er na het ontdooien nog precies zo uit als toen we hem in de diepvries plaatsten. Sedertdien plaats ik altijd de honing voor winter- en voorjaarsgebruik in de diepvries, want hij kristalliseert dan niet en ik behoeft hem dus ook niet op te warmen om hem weer vloeibaar te maken.

Kleine bijen-filosofie

Ernst Maibach schreef in Blauw dec. een artikelje over bijen in religie, cultuur en economie. Aan het eind van dat artikel zegt hij: „Dat de vlijt der bijen en dat het ordelijk verloop van het leven in het bijenvolk als lichtende voorbeelden voor de mens en zijn samenleving geprezen worden, valt te begrijpen. Maar omgekeerd biedt het bijenleven ook stof om kritische kanttekeningen te maken bij onze menselijke samenleving.” We zien dat gedemonstreerd door een tekening van een bijenkorf, waarvan de bewoners aan het demonstreren zijn. Ze dragen borden met de opschriften:

- Ons volk regeert zichzelf, we willen niet „behandeld” worden.
- Stop met de totale uitbuiting.
- Zelfbestemmingsrecht.

„Deze tekening van Urs Maltry beeldt een onmogelijke situatie uit en levert op die wijze kritiek op de tomeloze demonstratiezucht van onze progressieve jeugd,” vervolgt Maibach. Hij eindigt zijn artikel met een uitspraak van de zangleraar Hans Klee (vader van de beroemde schilder Paul Klee). Deze vader Klee was een veelzijdig man, hij hield zich ook bezig met de vele raadselen der natuur. Eens begon hij tegenover zijn leerlingen te filosoferen over het ingrijpen van de mens in het leven der schepping en hij eindigde die bespiegeling aldus: Geloof me, moordknullen die jullie bent, het heeft maar een hartje gescheeld of de bijen waren de heren der schepping geworden en niet de mensen.

Waar hebben wij het eigenlijk aan verdiend, denk je, dat de Schepper ons heeft voorgetrokken boven de bijen?

In hetzelfde nummer beantwoordt Prof. Dr. F. Kobel een vraag van een lezer. De vraag luidt in het kort: Op 10 juni zette ik een zwerm, die ik de vorige dag geschept had, op kunstraat en

ik voerde de zwerm volgens de regels. Op 28 juni keek ik het volk na. De kunstraat was uitgebouwd. Ik vond er géén broed in, maar wél drie gesloten moerdoppen. Eén daarvan bleek bij controle een welgeschapen nimf te bevatten.

Op 14 juli zag ik de koningin en ook eitjes. Twee weken later had het volk een mooi broednest. Waar kwamen de eitjes vandaan, waarop de koninginncellen gebouwd werden? Mijn buurman zegt, dat die door de bijen uit een ander volk zijn geroofd. Tot zover de vraag.

Prof. Kobel noemt in zijn antwoord een paar mogelijkheden, maar filosofeert dan net als Maibach en Klee hierboven: Het stelen van eieren komt wél in het brein van mensen op, maar bijen gedragen zich zo niet. Het leven der bijen wordt in hoge mate gestuurd door feromonen. Een enkele keer loopt dat mis. Er loopt óók wel eens iets mis bij een ander levend wezen (en zelfs veel vaker) dat zich verbeeldt in staat te zijn samenleving door denkbaarheid te sturen en daarbij niet eens opmerkt, dat zijn handelingen dikwijls minder door het verstand dan door aandriften worden ingegeven. Laten we ons troosten met de gedachte, dat het zowel bij de bijen als bij de mensen, ondanks alles, vaak nog wel op zijn pootjes terecht komt. Tot zover Prof. Kobel.

Voor het geval dat de door de lezer gestelde vraag **onze** lezers toch niet loslaat, vermelden we nog even het antwoord dáárop.

Mogelijk lijkt het, dat de koningin van de zwerm verloren ging, kort nadat ze begonnen was eitjes te leggen. Misschien heeft deze oude koningin, zoals gebruikelijk, vóór het afvliegen van de zwerm een vermageringskuur ondergaan om nog met de zwerm mee te kunnen vliegen, maar kon ze daarna nog maar een paar eitjes leggen voor ze stierf. Mogelijk ook was het een nazwerm, waarvan de jonge koningin op haar bruidsvluchten niet tot een volledige paring kwam, daarna een paar eitjes legde en (misschien nadat het mooi weer werd) nogmaals op bruidsvlucht ging, maar daarvan niet terugkeerde. Het uitvliegen van een jonge koningin voor een bruidsvlucht nadat ze al met leggen van eitjes is begonnen, is wel vaker vastgesteld. Maar, vraagt u zich af, waarom vond ik dan alleen koninginncellen en geen ander broed?

Als het een oude, afgeleefde moer betrof, zou je wat darrebroed verwachten. En als het een nazwerm met jonge moer betrof, verwacht je behalve koninginncellen ook wat werksterbroed. Hebt u die werkelijk niet over het hoofd gezien?

Maar het komt ook voor, dat eitjes of jonge larfjes om ons onbekende redenen door de werkbijen worden verwijderd. Ik herinner me, dat ik eens een zwerm in een kast deed, maar

tien dagen later vond ik eitjes noch broed. Om te controleren of het volk misschien moerloos was, hing ik er een raat met een prachtig legsel eitjes in. Bij de volgende inspectie vond ik een mooi broednest, maar op de ingehangen raat met eitjes: géén broed. De bijen hadden alle vreemde eitjes verwijderd. De raat was dicht met bijen bezet.

Meegaande zwerm

Mijn buurman had zijn, al een tijdje niet meer gebruikte, kinderwagen schoongemaakt en op het gazon te drogen gezet. Misschien was het ook wel de bedoeling daarmee de aandacht van de ooevaar te trekken. Maar een bijenzwerm vond de wagen en trok er in. De buurman vroeg mij om hem van de ongewenste huurders te verlossen. Ik reed de kinderwagen met zwerm en al naar mijn bijenstal en gaf daar de zwerm een nieuwe woning. We lazen dit in Letzeburger Beien-Zeitung jan-feb 73, ons Luxemburgse zusterblad, dat na 88 jaar lang Luxemburgische Bienen-Zeitung geheten te hebben, nu deze hippe nieuwe naam kreeg.

Slingeren in een draaimolen...

In het junino. 72 van ABJ stond een beschrijving van een slinger, gemaakt door de imker Harrison. De honingkamerraten worden machinaal ontzegeld. Daarna komen de honingkamers met raten en al in een draaimolenachtige machine te staan. De draaimolen kan 72 honingkamers tegelijk slingeren. Als de slinger onafgebroken 24 uur gebruikt wordt, slingert ze in die tijd 80 ton honing.

Imker Harrison komt uit Amerika, uit midden Californië, waar de opbrengst per volk ongeveer 25 kg honing was. Bij een bezoek aan Australië bemerkte hij, dat daar een gemiddelde opbrengst van 120 kg per volk bereikt kon worden. Hij werd compagnon van de Australische imker Blackwell. Zijn zoon nam het compagnonschap over en vader Harrison keerde terug naar Californië, waar hij leraar werd. In Californië was het imkeren niet meer mogelijk vond hij. Niet alleen was de honingopbrengst laag, maar ieder jaar werden daar bovendien 40% van zijn bijen doodgespoten.

De in Australië werkende zoon produceert nu per jaar 350 ton honing, waarvan hij 60% exporteert. De meeste imkers in Australië kunnen "slechts" ongeveer 500 volken houden, doordat zij enorm veel tijd in het slingeren moeten steken. Voor Harrison Jr. heeft het slingeren in de draaimolen dat probleem opgelost.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. UGCHELEN

Verslag ledenvergadering, gehouden op 15 november 1973.

Om ongeveer 20.15 uur opening met een hartelijk welkom, waarna de notulen ongewijzigd passeerden. Een schrijven van de afd. Apeldoorn wat bij de ingezonden stukken was gaf stof tot discussie. Vanuit de vergadering wordt contact opname i.v.b. met dit schrijven aanbevolen. Ook een schrijven betreffende streekplan Veluwe had de volle belangstelling der vergadering. Bij de mededelingen van het bestuur kwam het a.s. lustrum van de afdeling ter sprake, wat ook nogal wat vragen en suggesties opleverde. Na de pauze werd van gedachten gewisseld over drachten en reizen in het afgelopen seizoen, o.a. wordt naar voren gebracht waarom zo'n opeenhoping van volken in de IJsselmeerpolders terwijl er zoveel ruimte is.

Voorzitter antwoord dat in overleg met ons H.B. en de Rijksdienst IJsselmeerpolders iets in deze richting uiteraard met medewerking van de toezichhoudend imker te bereiken zou zijn, maar als afd. aankloppen bij genoemde Rijksdienst dat ziet hij niet zitten. Dan worden de heren Kool en Maassen de door hen gewonnen wisselbekers met een toepasselijk woord overhandigd. Dhr. Beekman die door ziekte niet ter vergadering kon zijn, had deze thuis uit handen van de voorzitter ontvangen. Bij de rondvraag nog enige discussie over de medewerking onzer afdeling aan de kerstactie. Ongeveer 22.45 uur sloot de voorzitter de vergadering met een wel thuis en tot de jaarvergadering in december a.s.

B. Zweers,
secretaris.

Afd. APELDOORN

Op 18 oktober hield onze afdeling haar eerste bijeenkomst van het winterseizoen. Als belangrijkste punt vermeldde de agenda de vertoning van een door ons lid W. de Vries vervaardigde serie dia's, toegelicht door ons lid H. Bekker. Behalve dat de heer de Vrieselijk gaf een voortreffelijk fotograaf van bloemen, planten, vogels e.d. te zijn, verdient hij ook bewondering voor de speurzin welke hij bezit, om al die dingen op te sporen, waaraan anderen veelal voorbij gaan, zonder ze op te merken. Ook blijkt hij oog te hebben voor het detail, blijktens de vele fraaie close-ups welke hij ons liet zien. Dat hij ook landschappen kan fotograferen bleek wel uit de sfeervolle landschappen welke hij toonde.

Voor de pauze vond er een levendige discussie plaats over de resultaten van dit jaar en de daarbij opgedane ervaringen. De aanwezigen waren unaniem van mening zelden zulk een slecht bijenjaar te hebben beleefd. Niet alleen wat de honingopbrengst betreft maar ook vanwege de abnormale bijensterfte in het voorjaar en de sterfte van gehele volken, welke voor sommigen catastrofaal is geweest.

Ondanks de vele theoriën omtrent de oorzaak, welke weliswaar een verklaring kunnen zijn, blijft het in veel opzichten toch een raadselachtige zaak, zo vond men.

Hoe is het mogelijk, zo vroeg een lid zich af, dat op een stand van bij de inwintering gelijkwaardige volken, bij de uitwintering sommige volken geheel of bijna geheel ten gronde waren gegaan terwijl andere volken redelijk tot goed bleken te zijn?

Een vraag welke moeilijk te beantwoorden was.

Afd. WAGENINGEN

Op donderdag 18 oktober j.l. is de cursus bijenteelt voor beginners afgesloten. Van de 15 cursisten mochten er 13 het diploma in ontvangst nemen.

De examenvragen werden gesteld door dhr. A. Kraai, voorzitter der afdeling. De Inspectie van het Landbouwonderwijs werd vertegenwoordigd door dhr. van Weststraten, die in zijn dankwoord onder meer de wenselijkheid uitsprak dat met deze cursussen moet worden doorgegaan en te trachten hiervoor belangstelling te kweken bij onderwijzers en leerlingen van diverse scholen.

Eind november begin december a.s. zal worden gestart met een vervolgcursus. Gegadigden kunnen zich opgeven bij de secretaris der afdeling.

H. Evenboer,
secretaris.

HONINGTENTOONSTELLING afd. REGGEDAL

Ter gelegenheid van de jaarlijkse landbouwtentoonstelling van de P.J.G.O. afd. Diepenheim hield onze afd. Reggedal een honingtentoonstelling in hotel Roe-lofsen op 5 en 6 oktober. Er was een keurige, met bloemen versierde stand opgebouwd waar de bezoekers alle inlichtingen over de bijenteelt konden krijgen mede aan de hand van een met bijen bevolkte observatiekast van dhr. W. A. Exterkate. De belangstelling was groot. Velen spanden zich in tegen een kleine vergoeding te raden hoeveel meter draad was verwerkt in een „op spijkers gespannen bijenkorf“, kochten honing of zelfgemaakte waskaarsen in diverse tinten.

Er waren 18 inzendingen honing voor de keuring. We misten raathoning. Een reden voor de leden zich komend jaar daarop wat meer toe te leggen. Raathoning is tenslotte een kostbaar produkt.

Als keurmeesters traden op de HH. W. Assink en N. J. van Daalen uit Enschede. De volgende prijzen werden toegekend:

Zomerhoning: 1e prijs 100 punten: dhr. S. G. v. d. Esschert te Ugcchelen; 2e prijs 99 punten: dhr. H. Kippers te Ambt Delden; 3e prijs 98 punten: dhr. G. H. Dreteler te Goor.

Gekristalliseerde honing: 3e prijs 97 punten: dhr. v. d.

Stelt te Ambt Delden; Heidehoning: 3e prijs 98 punten: dhr. S. G. v. d. Esschert te Ugchelen.

Dank zij de fam. Haanen en de HH. Dreteler, Sloot, Bonke en Exterkate kunnen wij ons verheugen in een geslaagde tentoonstelling hetgeen ons zal aansporen volgend jaar weer ons best te doen de bijenteelt te propageren ook bij niet-bijenhouders.

J. W. Assink.

VERSLAG 65e HONING EN BIJENMARKT GEHOUDEN IN EERBEEK OP ZATERDAG 22 SEPTEMBER 1973

Op de avond vóór de markt kregen de organisatoren een bittere pil te slikken. De marktkramen die in de loop van de middag keurig waren opgebouwd, werden 's avonds om ongeveer 9 uur door een plotseling opstekende korte heftige stormwind binnen enkele seconden omver geblazen, tendele vernield en verbogen. Met vereende krachten is er daarna gewerkt om de schade zo veel mogelijk te herstellen en de boel weer op poten te hebben voordat de verschillende standhouders zouden arriveren. De mensen van het Bijenhuis onder aanvoering van de heer v. d. Weert hebben nog geholpen de laatste hand te leggen aan de kramen die zij zelf zouden bevolken.

Nadat deze tegenvaller uit de weg was geruimd, liep de organisatie verder zonder problemen, zodat de bezoekers van dit alles niet veel hebben gemerkt. Gezien de slechte toestand waarin vele bijenvolken dit afgelopen voorjaar en zomer hebben verkeerd, konden we geen al te hoge verwachtingen koesteren wat betreft de aanvoer van honing, temeer daar ook de heide grotendeels verstek had laten gaan.

In zijn openingswoord deelde de voorzitter aan het talrijke publiek dan ook mede, dat de aanvoer vooral van raathoning, vrij klein was, maar dat de kwaliteit van de aangevoerde honing bijzonder goed was.

De ereprijs, een wisselbeker voor de meest onberispelijke heideraathoning in raampjes of secties kon dit jaar niet toegekend worden. De fa. Schwieters, die deze beker verleden jaar had gewonnen ontving hiervoor in de plaats een plaque als herinnering.

Na het bekend maken van de namen van de prijswinnaars door de heer Bello werden de deuren geopend en stroomde het publiek op de honing af. Ook was er wel belangstelling voor de aangevoerde bijenvolken, zodat er ook daar spoedig flink op los werd gehandeld.

Voor de jury waren dit jaar uitgenodigd de heren J. van Aarst, A. T. van de Brink, H. J. Dekker, H. G. Maagendans, Ir. J. J. Pettinga en J. Verhoeven. De heer Dekker was helaas door ziekte verhinderd. De heren juryleden konden na de keuring mededelen dat de kwaliteit van de aangevoerde honing over het algemeen zeer goed was en dat ook de nodige aandacht was besteed aan de verpakking.

De kwaliteit van de aangevoerde bijenvolken was nogal verschillend. Er waren heel goede volken bij, maar ook zeer matige volkjes.

De vraag naar heideraathoning was uiteraard erg groot maar ook heidehoning in flacons en zelfs zomerhoning in flacons werd gretig verkocht tegen goede prijzen. De belangstelling buiten op het marktterrein was groot.

Veel aandacht trokken weer de voorlichtingsstand en de korfvlechters, de heren Evertsen en van de Brink. Veel materiaal was aangevoerd door het Bijenhuis, en de fa. van Dam. Naar hartelust hebben de liefhebbers kunnen snuffelen tussen imkersbenodigdheden en

bijenteeltlectuur, terwijl zeer velen van de gelegenheid gebruik maakten hun oude raten in te leveren.

Ook de andere standhouders hadden over belangstelling niet te klagen. Wanneer er dan ook nog geconcentreerd wordt door de Eerbeekse muziekvereniging „de Eendracht“, één van Neerlands beste fanfare orkesten, dan moet het wel gezellig zijn. Dat ook deze 65e markt weer goed geslaagd mag heten, danken we aan de medewerking van velen waarvoor we hier nogmaals hartelijk dank willen zeggen.

Hieronder volgen de marktgegevens en de namen van de diverse prijswinnaars.

Honingaanvoer. 580 pond raathoning.
2230 flacons honing.

Prijzen. Heideraathoning f 6,50 per pond.
Zomerraathoning f 5,50 per pond.
Heidehoning in flacons tot f 5,— per flacon.
Zomerhoning in flacons van f 3,— tot f 3,75 per flacon.

Aanvoer bijenvolken. 21 volken in kasten
42 volken in korven.

Prijzen. De prijzen van kastvolken varieerden van f 50,— tot f 80,—. Idem van de korfvolken van f 25,— tot f 55,—.

De prijswinnaars.

De wisselbeker kon niet worden toegekend. Voor de grootste inzending van honing in flacons:

1e prijs fa. Schwieters Dedemsvaart; 2e prijs G. J. Jansen uit Borculo.

Voor de prachtigste heideraathoning uit korven:

1e prijs C. van Holland uit Veenendaal; 2e prijs niet toegekend.

Voor de zuiverste heidehoning in flacons:

1e prijs B. v. d. Laan uit Emmeloord. 2e prijs C. van Holland, Veenendaal.

Voor de zuiverste bloemenhoning in flacons.

1e prijs S. Dijkstra Emmeloord, 2e prijs G. Leferink uit Soest.

Voor aanvoer van de meeste bijenvolken:

1e prijs H. Veldhoen uit Tonden, 2e prijs W. van 't Land uit Barneveld.

Voor het mooiste korfvolk:

1e prijs W. van 't Land Barneveld, 2e prijs H. Veldhoen, uit Tonden.

A. H. Verbeek,
secretaris.

Afd. BUNNIK-HOUTEN e.o.

De afgelopen maand werden de eindlessen en examens gehouden van de door onze afdeling in het achter ons liggende seizoen gegeven cursussen. Namens de rijksinspectie op het land- en tuinbouwonderwijs werden de cursussen afgesloten door de heer Th. van Hout, daarin bijgestaan door de leerkrachten C. Pater Jzn en Mej. L. Jasperse.

De bijenteeltcursisten hebben intensief praktisch kunnen oefenen op Bijenstand Achterdijk 22, in de bloeiende boomgaarden, op het koolzaad en op de heide. Excursies met de cursisten werden gemaakt naar de Proefbijenstand Ambrosiushoeve, Honingzemerij Het Zuiden en een weekendtrip naar Schiermonnikoog en bijenpark Assen. Voor de praktijklessen was per cursist één volk aanwezig.

Praktijkcursussen bijenteelt voor beginnende imkers.

Maar liefst 41 nieuwe imkers verdeeld in vier praktijkgroepen van drie cursussen (Werkhoven, Houten

en Utrecht) deden mee aan de beginnerscursus bijenteelt. Tot de gevorderden cursus werden 29 imkers bevorderd. Geslaagd zijn: E. F. van Bentem, (Utrecht), M. de Jongh, Mevr. C. S. v. d. Leek, N. G. v. d. Leek en J. Lootsma (allen uit Odijk) J. M. M. Rijpkema (Schoonewoerd), T. E. C. Tielens (Montfoort), Mevr. E. A. J. v. d. Poel (Amerongen), Mevr. M. J. Bos en A. Bos (Culemborg), A. Brakké (Utrecht), H. A. v. d. Grind, J. A. M. van Hemert, G. Niezen, Henk Vernooij, A. J. v. d. Wielen (allen uit Houten), Jos Kuyser (Schalkwijk), Mevr. W. Kouwenhoven (Linschoten), J. M. Pater (Bunnik), Hans Weyman (Bilthoven), Mevr. H. Daniëls (Colmsgate), Luc. de Bruin, Paul de Bruin, Frans Havekes, Kees, Bert en Wim van Impelen, J. Berendsen, Jos Jongerius (allen uit Utrecht).

De Ontwikkelingscursus Bijenteelt voor gevorderde imkers werd in samenwerking met de afd. Loenen a/d Vecht te Utrecht gegeven. Aan 12 cursisten kon het diploma worden uitgereikt: Mevr. M. Aalderink, (Vreeland), Mevr. M. Bakker, Mevr. G. L. van Enst, T. A. v. d. Maat, Mevr. E. Verschoor (allen uit Loenen), H. van Essen (Holl. Rading), Mevr. M. L. A. van Hemert (Houten), L. Kooy Jr (Odijk), Mevr. C. W. M. van Nispen tot Pannerden en Frans Josef van Nispen tot Pannerden (Bilthoven), Jos van Velsen (Cothen), V. J. A. Wilkens (Doorn).

Voor de **cursus Teelt van Klein Fruit** te Houten slaagden: C. den Haan (Zoelen), Mevr. L. Oei (Maarsbergen), J. S. v. Wijk en W. A. Schuurman (Schalkwijk), H. M. Goes (Vleuten), A. G. van Rooyen (Cothen), A. J. L. Pieterse (Tricht), C. L. van Holten (Tricht), A. de Boer (Zeist), J. L. Trip (Houten), Mej. S. de Birk (Hilversum), C. v. Arkel (Drumpt), H. J. Verhagen (Heerewaarden).

Lopende cursussen.

Bij het verschijnen van dit nummer zijn wij reeds begonnen met de overvolle gecombineerde cursus voor gevorderde imkers te Utrecht in samenwerking met de afd. Loenen a/d Vecht. Ook de korfvlechtcurssussen te Moordrecht en Houten, elk met ruim 30 deelnemers zijn al aan de gang. Liefhebbers kunnen zich nog aanmelden voor de hieronder genoemde cursussen.

Nieuwe cursussen.

In januari 1974 wordt gestart met de cursus „Teelt van Klein fruit” in Houten. Tien theorie- en zes praktijklessen. Inbegrepen zijn twee excursies naar fruitteeltcentra.

Eveneens in januari 1974 starten twee **korfvlechtcurssussen** te Wijk bij Duurstede en Loenen a/d Vecht.

Met de praktijkcursus **Bijenteelt** voor beginnende imkers wordt in februari 1974 aangevangen. Vier theorie- en twaalf praktijklessen, gevolgd door excursies.

Inlichtingen en aanmeldingen voor al deze cursussen: Ver. tot Bev. der Bijenteelt, Achterdijk 22, Bunnik, tel. 03405-1305.

OPROEP

Voor de opbouw en bemanning van de propaganda-stand B-B-B-B-B. (Bezige-bijen-brengen-buigende-bomen) tijdens de driedaagse kerstveelingshow te Houten vragen wij met spoed nog enige actieve leden. Aanmelden: Achterdijk 22 te Bunnik.

75-JARIG BESTAAN AFD. VELUWEZOOM TE BENNEKOM

De heer W. Rol, voorzitter der afdeling opende de feestelijke bijeenkomst en gaf een overzicht van hetgeen werd bereikt.

Destijds besloten enige voortvarende mannen tot oprichting van de onderafdeling Bennekom-Wageningen van de landelijke vereniging. De zaken werden goed aangepakt want reeds in 1900 werd een modelstal opgericht, compleet met gesalariëerde beheerder (f 25,— per jaar). Honing- en bijenmarkten gaven de onderafdeling zoveel bekendheid dat in 1906 werd besloten tot oprichting van een zelfstandige afdeling.

Het werkgebied was toen heel wat groter dan nu. De leden woonden niet alleen op de Veluwe, maar ook door de gehele Betuwe, terwijl één lid zelfs in Kleef woonde.

Zoals bij ieder goed ontwikkeld bijenvolk splitste zich van onze afdeling ook diverse andere afdelingen af. Het werden de afdelingen Arnhem, Wageningen, Ede, Renkum, Hien en Harskamp.

Het waren flinke aderslatingen voor onze afdeling, maar de afdeling bleef overeind en herstelde zich spoedig. Gelukkig maar, want omstreeks 1925 werd de Nederlandse Imkersbond opgericht. Een krachtige afdeling als de onze zou een pracht aanwinst zijn.

Vele pogingen tot losweking werden gedaan, doch werden gelukkig afgeslagen.

In 1938 overleed de voorzitter en mede-oprichter, de heer G. v. d. Brink. Voor het vele werk dat hij voor onze afdeling en de landelijke vereniging heeft gedaan, werd besloten een gedenksteen op zijn graf te plaatsen.

De oorlogstijd was een rampzalige periode. Door evacuatie en vernielingen bleek dat in 1945 ruim 95% van onze volken verloren was gegaan. Gelukkig konden wij door bemiddeling van het hoofdbestuur weer 120 volken kopen en kon onze afdeling weer aan de gang komen. Inmiddels waren de eerste IJsselmeerpolders drooggevalen en ook onze afdeling kreeg een krachtige stimulans door de grote honinggoogsten die daar te halen waren. Het ging weer goed, zelfs te goed want in 1955 werd er in de polder met Dieldrin gespoten en ging vrijwel geheel verloren wat in voorgaande jaren was opgebouwd.

In 1958 vierden wij ons 60-jarig bestaan. Het was een goed honingjaar. De eerste honing uit de nieuwe polders bij Harderwijk was gewonnen en ook de heide gaf dat jaar van 20- tot 25 pond per volk. Het werd dus een daverend feest.

Maar 1959 werd toch het legendarische honingjaar. Vele imkers hadden dat jaar een blij gezicht en een zere rug van het sjouwen met de meer dan volle kasten. Maar weer was het jaar daarop rampzalig door een enorme spuitschade.

In 1962 werd in samenwerking met de omliggende afdelingen een carnicclub opgericht. Deze activiteit kwam helaas niet goed van de grond.

De laatste jaren werden ook niet in ledigheid doorgebracht. Dit jaar werd deelgenomen aan een zomeravondmarkt en ook voor volgend jaar staan weer vele plannen op stapel.

Wij gaan, aldus dhr. Rol, met de onmisbare hulp van onze trouwe leden, de toekomst met een gerust hart tegemoet.

Daarna was het woord aan de heer H. G. Maagendans, vice voorzitter der landelijke vereniging. Deze spreker belichtte enkele facetten van deze afdeling, bezien in het grote geheel en bracht de felicitaties

over van het hoofdbestuur. Daarna wachtte hem de dankbare, doch moeilijke taak enige jubilarissen te onderscheiden. Moeilijk vooral omdat de heer C. v. d. Brink, ontzettend veel voor de afdeling doet, zelfs landelijke bekendheid geniet, maar zo bescheiden is, dat hij alles maar doodgewoon vindt. Ook de andere jubilarissen zijn de bescheidenheid zelve. Toch zijn al deze activiteiten niet onopgemerkt gebleven en kon dhr. Maagendans met een toepasselijk woord de eremedailles uitreiken aan de HH. C. v. d. Brink en L. Rozeboom. Het ereinsigne was voor de HH. B. van Roekel, C. Groenenberg en M. van Steenberg.

De heer A. Kraai bracht de felicitaties over van de afdeling Wageningen. Als bijzonderheid vermeldde hij nog in het boek A B C and X Y Z in Beeculture van A. I. Root, uitgave 1913 een foto te hebben gevonden van de bijenmarkt in Bennekom.

Namens de afdeling Ede sprak de heer A. R. M. van Rooijen.

Beide sprekers lieten hun goede wensen vergezeld gaan van een cadeau onder couvert.

Na de pauze werd de nieuwe bijenfilm vertoond: de Honingbij. Ook dia's over Oud-Bennekom van dhr. Stulp en dia's over het natuurleven in de omgeving van Bennekom door dhr. H. v. d. Brink werden door de aanwezigen zeer gewaardeerd.

Het was een avond die wij ons nog lang zullen herinneren mede dank zij de heerlijke honingkoek en cake door de echtgenotes van verschillende leden gebakken en gepresenteerd.

L. Rozenboom,
secretaris.

AFDELING DIEREN PRESENTEERDE ZICH OP VOGEL- EN AQUARIATENTOONSTELLING

Onze afdeling presenteerde zich met een prachtige stand op de jaarlijkse tentoonstelling van vogels en aquaria in Zaal de Klok te Dieren. Op deze grote stand ingericht door onze onvolprezen penningmeester de heer de Jong, zijn echtgenote en de heer Banda, ontbrak letterlijk niets. Van een oud ratenmes tot kunstraat, van een boogkorf tot een spaarkast. Ook zagen wij een wesp- en een hommelnest. Van de heer van Amersfoort uit Loenen hadden wij zijn mooie heidebijenstal, waarmee hij de eerste prijs vlechtwerk in Wageningen won, te leen gekregen, die bij het publiek veel bewondering wakte.

Klassen schoolkinderen, die tekst en uitleg kregen van onze leden, zijn weer wat nader tot de natuur en onze mooie bijenteelt gebracht. De schaarse honing, die door enkele leden voor de verkoop ter beschikking was gesteld, vond gretig aftrek, ook de zelf gemaakte kaarsen van kunstraat gingen vlot van de hand. Al met al was het een groot succes voor onze afdeling.

Ook dit jaar organiseert Dieren weer een strovlechts cursus en wel in Doesburg en in Dieren. Beide staan onder de eminente leiding van de heer van Amersfoort.

Onze jaarvergadering wordt op dinsdag 11 december gehouden in Zaal de Klok om 20.00 uur, waar aan de heer Brinkhorst de gouden speld van de Vereniging voor zijn 40-jarig imkerschap zal worden uitgereikt door de heer Maagendans, bestuurslid van de Vereniging.

In januari zal de heer Pettinga een lezing voor onze afdeling verzorgen.

A. J. de Reus,
Secretaris afd. Dieren.

HET 60-JARIG BESTAAN VAN AFDELING WAGENINGEN

Op 16 november 1973 vierde de afd. Wageningen haar 60-jarig bestaan in de kantine van het laboratorium voor Entomologie van de Landbouwhogeschool te Wageningen.

Onder de aanwezigen waren o.a. de vertegenwoordiger van het gemeentebestuur, wethouder van Wijk, vertegenwoordigers van de zusterafdelingen, Bennekom, Ede en Renkum en vele anderen. De voorzitter, de heer A. Kraai, opende de bijeenkomst en reeveerde in het kort de geschiedenis van deze afdeling. Op 2 oktober 1913 gaf de afd. Veluwezoom een zwerm af. 17 Leden onder leiding van dhr. A. L. van Beusekom trokken de korf uit en dat was de geboorte van onze afdeling.

Het was een gezonde zwerm, die reeds een jaar later het dubbele aantal leden telde. Het gonsde van de activiteiten. Vele vooraanstaanden o.a. de drie rijksbijenteeltconsulenten, zijn lid geweest van onze afdeling. Alles ging goed tot ook onze afdeling zwermrijp was. De afdelingen Achterberg en Rhenen trokken de korf uit.

Tijdens en na de tweede wereldoorlog liep het ledenaantal echter weer snel op. Velen dachten dat honingwinnen zeer eenvoudig was en uitkomst zou brengen tijdens de suikerdistributie. Ook zorgde de vereniging voor een extra tabaksrantsoen. Kortom imkeren was zo aanlokkelijk dat de nieuwe leden praktisch in de rij stonden. Na de oorlog verdwenen al deze z.g. tabaksimkers weer even snel als zij waren gekomen. De harde kern bleef over.

De laatste tijd zijn wij gelukkig weer op de goede weg. Onder onze leden bevindt zich een verheugend aantal jonge imkers. De groei is zelfs zo dat de afdeling nu dringend behoefte heeft aan een lesbijenstal.

Enige ludieke toespelingen op de gemeentepolitiek ondersteunden het verzoek.

Daarna was het woord aan wethouder van Wijk. Deze bracht de felicitaties over van het gemeentebestuur.

In dezelfde speelse bewoordingen behandelde spr. daarna het verzoek om een lesbijenstal en beëindigde zijn toespraak onder grote hilariteit.

Dhr. G. v. d. Weert verving dhr. H. G. Maagendans die wegens ziekte verhinderd was. Na het overbrengen van de felicitaties van het hoofdbestuur ging spr. nader in op het wel en wee der afdelingen en op dat der vereniging in het algemeen. Ook milieubescherming werd hierin betrokken en gezien al deze factoren meende spr. het verzoek om een lesbijenstal krachtig te moeten ondersteunen.

Hierna werden de jubilarissen onderscheiden.

Eremedailles werden uitgereikt aan de HH. C. v. d. Hul, A. Kraai en G. Lubout.

Ereinsignes werden uitgereikt aan de HH. J. van Aarst, G. J. v. d. Brink, H. Jacobs, D. Louters, J. Post en M. Post.

De medaille van verdienste werd uitgereikt aan Prof. Dr. J. de Wilde. Tot sluit van het officiële gedeelte overhandigden de zusterafdelingen hun cadeaux met een toepasselijk woord.

Na de pauze hield Prof. Dr. J. de Wilde een praatje over de evolutie van de bestuiving. Het geheel geïllustreerd door prachtige dia's. Dit moeilijke onderwerp op zo'n indringend populaire manier naar voren gebracht oogstte een daverend applaus. De avond werd besloten met een geanimeerde bingo-avond.

H. Evenboer,
secretaris.

Afd. WAGENINGEN CURSUS BIJENTEELT VOOR BEGINNERS

Evenals vorig seizoen ligt het in het voornemen van de afd. Wageningen in het jaar 1974 een cursus voor beginners te organiseren.

Enkele kandidaten hebben zich al opgegeven. Meerdere gegadigden zijn welkom. De cursus zal beginnen in januari 1974. U kunt zich opgeven bij het secretariaat: H. Evenboer, Wageningen, tel. 08370-15611.

Afd. DOETINCHEM VERSLAG

Op donderdagavond 15 november 1973 hield de afdeling Doetinchem e.o. in zaal Dimmedal te Doetinchem de aangekondigde bijeenkomst, waar alle imkers welkom waren en bij welke de heer **L. P. Scharwächter** een inleiding hield over de methode van den Brink.

De heer A. T. van den Brink was zelf medegekomen.

Er waren ruim 60 aanwezigen, waaronder het hoofdbestuurslid B. Meijerman, terwijl de Rijksbijenteeltconsulent bericht van verhindering had gezonden.

De spreker deelde schema's van de methode uit en gaf ruimschoots gelegenheid tot het stellen van vragen, ook bij onderbreking.

Evenals de Aalster methode en de aloude separatiemethode gaat ook deze uit van een tijdelijke splitsing van het hoofdvolk, teneinde een broedloze periode van drie à zes weken te voorkomen. Hier wordt onmiddellijk na het slingeren van de honing van het fruit bij het terugplaatsen van de geslingerde raten, het broednest overgebracht naar een reservekast en blijft de oude koningin op de oude plaats en vormt in de oude woning een nieuw broednest. Het is dus een vlieger.

Verder wordt er zo gewerkt, dat ieder jaar de helft van de raten vernieuwd wordt.

Uit de gedachtenwisseling bleek, dat als men naar het koolzaad reist, wat de spreker zelf niet doet, men dit dan al teweeg moet brengen bij het koolzaad, wat natuurlijk erg bezwaarlijk is. Spreker vreesde, dat als men dit zou doen na terugkomst van het koolzaad, het reeds te laat zou wezen.

Na de lezing was het uur van de heer Kastein gekomen: een geheel door hem georganiseerde verloting. Door de uitstalling van de aantrekkelijke prijzen werd soms de aandacht van de lezing afgeleid. Men kon loten kopen in de vorm van een gesloten enveloppe, waarin voor de gelukkigen het nummer van de prijs zat. Hij liet voor zichzelf een ander trekken, doch werd niettemin beloond met een grote taart. Iedereen met een paar loten had wel een prijs: er waren imkersgereedschappen, kleine heideplanten van een edel soort en een fles met een inhoud waarvan men helaas niet dronken kan worden.

En wederom werd bewaardheid de spreuk van de feestweek: „Doetinchem, doet het hem”.

F. B. Blaisse,
secretaris.

Afd. ASSEN

In tegenwoordigheid van de Rijksbijenteeltconsulent ir. J. J. Pettinga; de heer G. v. d. Sluis namens de inspectie van het landbouwonderwijs; het afdelingsbestuur en de commissie van toezicht vond op 20 oktober j.l. de eindles plaats van de cursus Bijenteelt voor beginners.

Door de cursusleider, dhr. J. H. Lubbers werden de

praktische vragen gesteld. De theoretische vragen werden gesteld door ir. J. J. Pettinga. De vraagstelling werd ondersteund door een prachtige serie dia's van dhr. J. A. van Ee en voor het meerendeel vlot beantwoord.

Aan 17 deelnemers kon dhr. G. v. d. Sluis daarna het diploma uitreiken. De geslaagden zijn: Mevr. A. Ruiter-Eleveld (Assen), Mevr. M. Noordhuis-Audier (Ruiten), Mevr. J. C. van Poeteren (Noordwolde), K. J. Dokter, F. Hummel, L. R. de Jong, F. G. H. Lamers, J. Meines, H. Siebers, J. H. Westra van Holthe (allen uit Assen), K. Koster, H. Noordhuis (beiden uit Ruiten), T. Kroes, J. v. d. Nieuwenglessen Sr, J. v. d. Nieuwenglessen Jr, E. Sinkgraven (allen uit Beilen), C. J. Swinkels (Borger). Afgewezen werden 5 kandidaten. Nog tijdens de eindles gaven zich 12 cursisten op voor de te houden cursus voor gevorderden.

Met een woord van dank aan allen die zich voor deze cursus hebben ingespannen werd de vergadering besloten.

J. H. Lubbers,
secretaris.

IN MEMORIAM

Op 10 november l.l. overleed in zijn woonplaats Hilversum de heer

O. DE VRIES

oud Hoofdbestuurslid van de Vereniging.

Hij werd 79 jaar.

De Vries was een bekwaam imker, met een grote praktische en theoretische kennis van het vak. Als gewaardeerd instructeur heeft hij velen de grondbeginselen der bijenteelt bijgebracht.

Hij was een man van karakter, een onafhankelijke geest met een sterke drang naar zelfstandigheid.

De vriendelijke woning van het echtpaar De Vries — vervuld van zijn liefhebberijen — werd druk bezocht door advieszoekenden.

Ondanks zijn hoge leeftijd bleef hij zeer actief en steeds bereid anderen, ook met de daad, bij te staan.

Moge het zijn vrouw en de familie tot troost zijn, dat hij ook door zijn bijenvrienden zeer zal worden gemist.

Afdeling Laren-Blaricum.

Op zaterdag 25 augustus overleed zeer onverwacht ons lid

HERMAN G. BELTMAN

op de leeftijd van 58 jaar.

Vol enthousiasme had hij op de vergadering, enkele dagen tevoren, zijn medewerking toegezegd aan de organisatie van de jaarlijkse honing- en bijenmarkt.

Wij hopen dat de gezusters Beltman de kracht mogen vinden om dit grote verlies te dragen.

Hij ruste in vrede.

Het bestuur van de
afdeling Eerbeek.

IN MEMORIAM

Wederom moesten wij vernemen dat ons een lid is overleden.
Nu betrof het de enige korfimmer van onze afdeling, de 74-jarige

TEUNIS BALK

Op de jaarvergadering zouden wij zijn 40-jarig lidmaatschap hebben gevierd. Dit mocht helaas niet meer zo zijn.

Afd. West-Friesland - Hoorn.

Op 25 oktober overleed nog vrij onverwachts ons trouwe lid

WILT DE VRIES

in de leeftijd van 65 jaar.

Hij was meer dan 50 jaar lid van onze afdeling, en nog steeds actief.

Vele jaren vervulde hij een bestuursfunctie en nooit werd tevergeefs een beroep op hem gedaan.

Hij zal steeds als een goede vriend en Imker in onze herinnering blijven voortleven.

Afd. Jubbega.

H.H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Deesgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Wij wensen u prettige feestdagen en een voorspoedig 1974.

Naast alle moderne materialen voor de bijenteelt kunnen wij u ook leveren diverse soorten honing van o.a. KOOLZAAD- en KLAVERHONING.

Vraagt onze materialen en/of honingprijslijst even aan. Wij zenden u die omgaand gratis toe.

Wilt u voor de feestdagen KAARSEN MAKEN?

Wij kunnen u uit ruime voorraad leveren de kunststraat hiervoor á f 10,80 per kg. en gemaakt van 100% pure bijenwas.

Tevens diverse soorten PIT VOOR KAARSEN hebben wij voorradig voor lage prijzen.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZONEN

Jubbega Friesland — Telefoon 05165-382

Wij wensen u prettige feestdagen en een voorspoedig 1974.

IN MEMORIAM

Op 23 oktober 1973 overleed ons lid, de heer

A. KERKDIJK

in de leeftijd van 80 jaar.

Wij verliezen in hem een trouw bestuurslid en zullen hem op onze vergaderingen missen.

Afd. Vriezenveen.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

GEVRAAGD: jaargangen maandschrift 1898 t/m 1921, 1937 en 1946. Jaargangen van „de Practische Imker“, Oude bijenteeltgereedschappen, bijenantiek, „Alte Graphik und Imkerel“ door Ludwig Armbruster, oude honingetiketten enz. Atze Dijkstra, Kampingerhof 6, Oosterwolde Fr. 9526. Tel. 05160-2439.

GEVRAAGD VOOR COLLECTIE: Zend me 5 honingetiketten (geen handelsetiketten) en ik zend U een mooie oude bijenprent. Atze Dijkstra, Kampingerhof 6, Oosterwolde Fr. 9526

AANGEBODEN: Complete jaargangen Dultstalige bijenbladen van 1901 tot 1969. J. C. F. Lodewijks, Prins Mauritsingel 54b, Rotterdam 3008, tel. 010-152231.

TE KOOP: Nederlandse linde-, klaver- en heldehoning. Te zien bij: J. W. Jansen, Uiftseweg 31, Silvolde Gld., tel. 08350-4323.

GEVRAAGD: Het boekje „Koninginnenteelt“ door S. Franken-huis. Brieven aan: M. Naeff, Amaliaaan 98, Baarn. Tel. 02154-7357.

GEVRAAGD: Oude bijenteeltboeken, maandschriften en jaargangen in de Nederlandse en Duitse taal. Brieven aan: A. P. Posthumus, Bergweg 21, Veenendaal (U).

WIJ KOPEN: Inlandse bijenhoning, Ruwe- en Zuivere bijenwas. Propolis, Honing- en Waszemerij „ARKADIA“, Lochem. Telefoon 05730-1827/2219.

HET ZEISTER KRUIDENHUIS koopt al Uw Hollandse honing tot f 4,50 per kg. Bergseweg 43a, Zeist. Tel. 03404-21107.

EXTRA AANBIEDING: Pure honingbonbons f 0,85 p. 100 gram. Honinglikeur vanaf f 4,50 per fles. Honing en Waszemerij „DE BIJENKORF“ Eemnes. Telefoon 02153-6704.

TE KOOP GEVRAAGD: Ruwe en Zuivere Bijenwas. Honing en Waszemerij „DE BIJENKORF“ Eemnes. Telefoon 02153-6704.

TE KOOP: Prima sterke bijenvolken in kasten, korven en op ramen. Bijenstand „DE BIJENKORF“, Meentweg 103, Eemnes. Telefoon 02153-6704.

VOOR ALLE IMKERSARTIKELLEN naar Bijenstand „DE BIJENKORF“, Eemnes. Telefoon 02153-6704. Prijscurant op aanvraag. Tevens hebben wij nog wat honing voor de wederverkoop.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken zowel korven en kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. Bijenstand „DE BIJENKORF“ sinds 1897, Meentweg 103, Eemnes. (Utr.). Telefoon 02153-6704.